

Besluit van de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 26 juni 2017, nr. VO/1161413, houdende wijziging van de Regeling beroepsgerichte keuzevakken vmbo in verband met onder meer de wijziging van enkele bestaande beroepsgerichte keuzevakken in met name het profiel zorg en welzijn, en de toevoeging van diverse nieuwe beroepsgerichte keuzevakken

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Gelet op de artikelen 26j, eerste lid, en 26l, eerste en tweede lid, van het Inrichtingsbesluit WVO en de artikelen 27, eerste lid, en 28a, eerste en tweede lid, van het Inrichtingsbesluit WVO BES;

Besluit:

ARTIKEL I

De Regeling beroepsgerichte keuzevakken vmbo wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 5, onderdeel f, wordt 'minimaal 100 klokuren' vervangen door: circa 100 klokuren.

B

Bijlage 2 komt te luiden overeenkomstig bijlage A bij deze regeling.

C

Bijlage 3 wordt als volgt gewijzigd:

1. De paragrafen 1.2, 1.3, 2.2, 2.4, 2.20, 3.2, 3.4, 4.1, 4.2, 5.3, 5.4, 6.1 tot en met 6.15, 7.3, 7.4, 8.2, 8.4, 9.1, 9.4, 10.2, 10.3 en 10.10 worden vervangen door de overeenkomstig genummerde paragrafen in bijlage B bij deze regeling.

2. Na paragraaf 1.23 wordt een paragraaf ingevoegd, luidende:

1.24. aardbevingsbestendig bouwen

	BB	KB	GL
Taak: ○ de gevolgen van aardbevingen als gevolg van gaswinning onderzoeken en bouwkundige oplossingen hiervoor presenteren ○ met behulp van 3D CAD een ontwerp maken voor een aardbevingsbestendige woning en hiervan een maquette maken ○ helpen bij het uitvoeren van restauratiewerkzaamheden aan een, door een aardbeving, beschadigde woning			
K/BWI/20.1			
Deeltaak: de gevolgen van aardbevingen als gevolg van gaswinning onderzoeken en bouwkundige oplossingen hiervoor presenteren. De kandidaat kan:			
1. informatie opzoeken over het ontstaan van geïnduceerde aardbevingen en de gevolgen hiervan voor het bouwproces en de waterhuishouding	x	x	x
2. de schade veroorzaakt door aardbevingen herkennen en benoemen	x	x	x
3. bouwkundige oplossingen onderzoeken om schade, als gevolg van aardbevingen, te voorkomen en te herstellen	x	x	x

	BB	KB	GL
4. een presentatie maken en verzorgen over de gevolgen van aardbevingen en de bouwkundige oplossingen om deze gevolgen te voorkomen en de ontstane schade te herstellen	x	x	x
K/BWI/20.2			
Deeltaak: met behulp van 3D CAD een ontwerp maken voor een aardbevingsbestendige woning en hiervan een maquette maken. De kandidaat kan:			
1. de bouwkundige oplossingen voor een aardbevingsbestendige woning omzetten in een ontwerpschets	x	x	x
2. een 3D CAD tekening maken van een ontwerp ten behoeve van een maquette	x	x	x
3. met behulp van CAD werktekeningen maken voor een maquette	x	x	
4. een maquette van een aardbevingsbestendige woning op schaal 1:50 maken	x	x	
5. met behulp van een 3D ontwerp en een maquette de bouwkundige oplossingen demonstreren om schade, als gevolg van aardbevingen te voorkomen	x	x	
K/BWI/20.3			
Deeltaak: helpen bij het uitvoeren van restauratiewerkzaamheden aan een, door een aardbeving, beschadigde woning. De kandidaat kan:			
1. beschadigde voegen herstellen door de voegen uit te slijpen, aluminium strips te plaatsen en opnieuw in te voegen	x	x	
2. helpen bij het herstellen van de balkconstructie	x	x	
3. helpen bij het herstellen van gescheurde muren door de gescheurde stenen weg te slijpen en te hakken en nieuwe stenen in te metselen of steenstrips te plaatsen	x	x	
4. herkennen en benoemen van de benodigde materialen en gereedschappen	x	x	
5. de werkplek opruimen en schoonmaken	x	x	
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

3. Na paragraaf 2.21 worden twee paragrafen ingevoegd, luidende:

2.22. machinebouw – verspanen

	BB	KB	GL
Taak: o met behulp van een aangeleverd 3D part een werktekening maken en 2D, werkstukken produceren door middel van verspanende bewerkingen o werkvoorbereiding met daarin de bewerkingsstappen uitvoeren o machines instellen en voorbereiden o verspanende gereedschappen selecteren en instellen o machineonderdelen produceren door middel van verspanen o verschillende machineonderdelen assembleren tot een compleet product			
K/PIE/18.1			
Deeltaak: met behulp van een aangeleverd 3D part een werktekening maken en 2D, werkstukken produceren door middel van verspanende bewerkingen. De kandidaat kan:			
5. een ontwerpvragestuk voor het produceren van een machineonderdeel analyseren, beschrijven en het ontwerp schetsen, uitvoeren, testen en evalueren		x	x
6. een ontwerp, met behulp van CAD met name 2D en 3D, voor een verspaningsmachine maken	x	x	x
7. stuklijsten en materiaalstaten maken aan de hand van tekeningen en schema's	x	x	x
8. aan de hand van tekeningen, stuklijsten en materiaalstaten een eenvoudige calculatie maken	x	x	x

	BB	KB	GL
K/PIE/18.2			
Deeltaak: werkvoorbereiding maken met daarin de bewerkingsstappen uitvoeren. De kandidaat kan:			
6. werktekeningen en schema's lezen en interpreteren	x	x	x
7. werkvoorbereiding met de verschillende bewerkingsstappen voor verspanende bewerkingen uitvoeren.	x	x	x
K/PIE/18.3			
Deeltaak: machines instellen, voorbereiden en verspanende gereedschappen selecteren en instellen. De kandidaat kan:			
6. een keuze maken tussen de verschillende snijgereedschappen en materialen in relatie tot de gebruikte materialen.	x	x	x
7. verspanende bewerkingen met behulp van snijsnelhedentabellen voorbereiden op verschillende machines		x	x
K/PIE/18.4			
Deeltaak: verspanende gereedschappen selecteren en instellen. De kandidaat kan:			
1. de juiste gereedschappen selecteren voor de bewerking	x	x	x
2. de geselecteerde gereedschappen afstellen met behulp van boltaster, middelpuntzoeker, nonius en digitale uitlezing op de machine	x	x	x
3. het juiste toerental op de machine instellen	x	x	x
K/PIE/18.5			
Deeltaak: machine onderdelen produceren door middel van verspanen. De kandidaat kan:			
1. onderdelen vervaardigen op een verspaningsmachine	x	x	x
2. maatregelen treffen op het moment dat de oppervlakte eisen niet worden gehaald of wanneer er vreemde geluiden ontstaan tijdens het verspanen	x	x	x
K/PIE/18.6			
Deeltaak: verschillende machineonderdelen assembleren tot een compleet product. De kandidaat kan:			
1. een compleet product volgens tekening samenstellen	x	x	x
2. bij het samenstellen van een compleet product gebruik maken van de juiste montage- gereedschappen	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

2.23. ontwerp duurzame comfortwoning

	BB	KB	GL
Taak: ○ ontwerpen van een 'Duurzame comfortwoning' waarin nieuwe technologie en internet of things zijn verwerkt ○ maken van een maquette voor een 'Duurzame comfortwoning'			
K/PIE/19.1			
Deeltaak: het ontwerpen van een 'Duurzame comfortwoning' waarin nieuwe technologie en internet of things zijn verwerkt. De kandidaat kan:			

	BB	KB	GL
1. een ontwerp visualiseren in een 3D-model met moderne tekenprogramma's en eventueel in BIM		x	x
2. relevante informatie verzamelen, ordenen en toepassen, zoals eisen van een opdrachtgever en specificaties van producten		x	x
K/PIE/19.2			
Deeltaak: maken van een maquette voor een 'Duurzame comfortwoning'. De kandidaat kan:			
1. een tekening interpreteren en verwerken in een werktekening t.b.v. een maquette	x	x	
2. een maquette samenstellen van duurzame materialen en nieuwe technologie	x	x	
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

4. Na paragraaf 5.19 wordt een paragraaf ingevoegd, luidende:

5.20. commerciële visserij

	BB	KB	GL
Taak: o assisteren bij het vissen door een commercieel vissersschip o assisteren bij onderhoudswerkzaamheden aan het visgerei van een commercieel vissersschip			
K/MT/16.1			
Deeltaak: assisteren bij het vissen door een commercieel vissersschip. De kandidaat kan:			
1. de meest voorkomende vissoorten die in de commerciële visserij worden gevangen, herkennen en benoemen en in verband brengen met de verschillende vismethoden	x	x	x
2. eigenschappen van verschillende commerciële vismethoden benoemen en in verband brengen met de constructie van het vissersschip en het toegepaste visnetwerk	x	x	x
3. een werkstuk maken over duurzame commerciële visserij	x	x	x
4. bij werkzaamheden aan dek de voorgeschreven PBM's en veiligheidsprocedures toepassen	x	x	x
5. assisteren bij de eerste vissortering zoals vis strippen, spoelen en ijzen	x	x	x
6. veilig, hygiënisch en duurzaam werken tijdens de eerste vissortering volgens voorgeschreven procedures	x	x	x
7. assisteren bij laad- en loswerkzaamheden van het visproduct	x	x	x
K/MT/16.2			
Deeltaak: assisteren bij onderhoudswerkzaamheden aan het visgerei van een commercieel vissersschip. De kandidaat kan:			
1. onderdelen van het visgerei benoemen en beschrijven	x	x	x
2. werken met verschillende soorten touwwerk rekening houdend met materiaaleigenschappen. Het gaat hier om sterkte, dikte en buigzaamheid van het touwwerk	x	x	x
3. een rechthoekige scheur repareren in een visnetwerk	x	x	x
4. vissersknopen maken. Het gaat hier om de achtknoop, chirurgenknoop, constrictorknoop, kettingsteek, timmersteek, twee zoete liefjes, vissersknoop en het keesje	x	x	x
5. schiemanswerk uitvoeren. Het gaat hier om het maken van een takeling, korte splits, eindsplits en een oogsplits	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

5. Paragraaf 6.16 vervalt, onder vernummering van paragraaf 6.17 tot 6.16.

6. Na paragraaf 7.12 wordt een paragraaf ingevoegd, luidende:

7.13. internationale handel

	BB	KB	GL
Taak: ○ weten wat er allemaal komt kijken bij de inkoop uit en verkoop aan (personen uit) het buitenland ○ communiceren met personen uit een ander land en in een vreemde taal en omgaan met de daarbij voorkomende cultuurverschillen ○ verschillende economische werkzaamheden uitvoeren in een internationaal opererende onderneming			
K/EO/9.1			
Deeltaak: werken in de internationale handel. De kandidaat kan:			
3. omgaan met internationaal cultuurverschillen in de beroepscontext		x	x
2. in een modern vreemde taal communiceren met buitenlandse handelspartners m.b.v.: – Telefoon – Mail/contactformulier – Social media – Persoonlijk		x	x
3. topografische kennis van de belangrijkste handelspartners van Nederland gebruiken en aantonen: Australië / België / Brazilië / China / Denemarken / Duitsland / Finland / Frankrijk / Griekenland / Ierland / India / Indonesië / Iran / Italië / Japan / Koeweit / Nigeria / Noorwegen / Republiek Korea / Saoedi-Arabië / Spanje / Taiwan / Thailand / Tsjechië / Turkije / Verenigd Koninkrijk / Verenigde Staten van Amerika / Zuid-Afrika / Zweden / Zwitserland		x	x
4. beroepen herkennen en benoemen in de internationale handel als onderdeel van het loopbaan-dossier.		x	x
K/EO/9.2			
Deeltaak: ondernemen in de internationale handel. De kandidaat kan:			
3. door te handelen met internationale (junior)ondernemingen omgaan met duurzaam ondernemen: – People – Planet – Profit		x	x
4. Regels, bepalingen en wetten gebruiken die te maken hebben met internationale handel voor de onderneming		x	x
5. Internationale keurmerken kennen en weten toe te passen voor de eigen onderneming.			
6. Formulieren m.b.t. internationale handel invullen: – Bill of lading – CMR/CIM vrachtbrief – ATA/CIR Carnet – Certificaat van oorsprong – Offerte – Letter of credit		x	x
7. Berekningen uitvoeren die van belang zijn bij de eigen internationale onderneming: – Vreemde valuta – Transportkosten – BTW met andere percentages – Invoerrechten		x	x
8. Vormen van fysieke distributie herkennen en benoemen die van belang zijn bij internationale handel en voor de onderneming/het product de juiste transportmethode kiezen.		x	x
9. Vormen van internationaal betalingsverkeer herkennen en benoemen			
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.		x	x

7. Na paragraaf 9.17 wordt een paragraaf ingevoegd, luidende:

9.18. actief in de natuur

	BB	KB	GL
Taak: vanuit kennis van en ervaringen met de natuur, deze inzetten en benutten ten behoeve en ondersteuning van recreatieve doeleinden, in een groene omgeving			
K/Groen/14.1			
Deeltaak: recreatieve activiteiten in de natuur actief organiseren en begeleiden. De kandidaat kan:			
9. een overzicht maken van mogelijke recreatieve activiteiten in de natuur, gecategoriseerd per doelgroep		x	x
10.			
11. sportieve en recreatieve groepsactiviteiten voorbereiden		x	x
12. sportieve en recreatieve groepsactiviteiten in de natuur op veilige wijze begeleiden	x	x	x
13. instructies geven en deelnemers activeren en motiveren	x	x	x
14. activiteiten uitvoeren en begeleiden, rekening houdend met de belangen van andere gebruikers van de natuurlijke omgeving	x	x	x
K/Groen/14.2			
Deeltaak: recreanten informeren over het natuurlijke werkterrein, haar uitdagingen en gevaren, en maatregelen noemen om (persoonlijke of materiële) schade door natuurkrachten te beperken. De kandidaat kan:			
8. ter voorbereiding op een recreatieve activiteit, deelnemers informeren over de gevolgen van wisselende meteorologische omstandigheden	x	x	x
9. natuurkrachten onderscheiden en gebruiksmogelijkheden en gevaren daarvan benoemen	x	x	x
10. tijdens begeleiding van een recreatieve activiteit, kennis over aldaar aanwezige planten, dieren en bodem overdragen op de deelnemers	x	x	x
K/Groen/14.3			
Deeltaak: in samenhang met andere gebruikers en beroepsbeoefenaren in de natuurlijke omgeving, de natuur optimaal en duurzaam gebruiken. De kandidaat kan:			
8. wilde planten herkennen die te gebruiken zijn voor voedselbereiding of een genezende werking hebben	x	x	x
9. natuurlijk materiaal inzetten voor het maken van (gebruiks)voorwerpen en onderkomen	x	x	x
10. navigeren in de natuur, gebruikmakend van zowel natuurlijke als technische hulpmiddelen	x	x	x
11. in het natuurlijk werkterrein onderhoudstaken verrichten ten behoeve van de recreatieve activiteiten	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

8. Na paragraaf 10.11 worden drie paragrafen toegevoegd, luidende:

10.12. dans-, acteer- en zangactiviteiten

	BB	KB	GL
Taak: dans-, Acteer- en zangactiviteiten organiseren en begeleiden			
K/D&P/8.1			

	BB	KB	GL
Deeltaak: informatie verstrekken over dans-, acteer- en zangactiviteiten als vrijetijdsbesteding voor jongeren en ouderen. De kandidaat kan:			
1. voor een bepaalde doelgroep informatie verzamelen over dans-, acteer- en zangactiviteiten in de vrijetijd	x	x	x
2. verzamelde informatie over dans-, acteer- en zangactiviteiten in een aanbod verwerken en op aantrekkelijke wijze doelgericht presenteren	x	x	x
3. het aanbod onder de aandacht van de doelgroep brengen, onder andere door gebruik van moderne media	x	x	x
K/D&P/8.2			
Deeltaak: eenvoudige dans-, acteer- en zangactiviteiten instuderen en opvoeren. De kandidaat kan:			
1. basale dans-, acteer- en zangactiviteiten op gemotiveerde wijze instuderen	x	x	x
2. basale dans-, acteer- en zangactiviteiten op energieke wijze tonen	x	x	x
3. stijlen in dans-, acteer- en zangactiviteiten herkennen, benoemen en verwerken in eigen activiteiten	x	x	x
4. de opbouw van dans-, acteer- en zangactiviteiten herkennen en benoemen	x	x	x
K/D&P/8.3			
Deeltaak: voor een bepaalde doelgroep een eenvoudige dans-, acteer- of zangactiviteit plannen, voorbereiden en uitvoeren. De kandidaat kan:			
1. een bij de doelgroep passende dans-, acteer- of zangactiviteit kiezen	x	x	x
2. een bij de doelgroep passend thema kiezen voor de dans-, acteer- of zangactiviteit	x	x	x
3. een planning maken voor de dans-, acteer- of zangactiviteit	x	x	x
4. deelnemers binnen een doelgroep werven onder andere door gebruik van social media	x	x	x
5. deelnemers informeren over de inhoud en de planning van de dans-, acteer- of zangactiviteit	x	x	x
6. onder leiding de dans-, acteer- of zangactiviteit instuderen en uitvoeren	x	x	x
7. een evaluatie maken van de dans-, acteer- of zangactiviteit	x	x	x
K/D&P/8.4			
Deeltaak: de benodigde praktijkruimte voor de dans-, acteer- of zangactiviteit gereedmaken en verzorgd achterlaten. De kandidaat kan:			
1. aan de hand van instructies de praktijkruimte en de beschikbaarheid van de benodigde materialen controleren	x	x	x
2. aan de hand van instructies de praktijkruimte en de gebruikte materialen verzorgd achterlaten	x	x	x
K/D&P/8.5			
Deeltaak: onder begeleiding assisteren en instructies geven tijdens dans-, acteer- en zangactiviteiten. De kandidaat kan:			
1. onder begeleiding uitleg geven over het doel en de planning van de dans-, acteer- of zangactiviteit	x	x	x
2. onder begeleiding uitleg geven over de inhoud van de dans-, acteer- of zangactiviteit	x	x	x
3. de dans-, acteer- of zangactiviteit voordoen en op energieke wijze meedoen	x	x	x
4. onder begeleiding, tijdens de oefening eenvoudige aanwijzingen geven aan deelnemers	x	x	x
5. de deelnemers stimuleren en motiveren	x	x	x

	BB	KB	GL
K/D&P/8.6			
Deeltaak: onder begeleiding blessures voorkomen bij zichzelf en anderen. De kandidaat kan:			
1. onder begeleiding advies en informatie geven over factoren die van invloed zijn op de ontwikkeling van blessures, zoals kleding, schoeisel, vloergebruik, fysieke uitvoering en gedrag	x	x	x
2. onder begeleiding advies geven over het voorkomen van blessures binnen dans-, acteer- en zangactiviteiten	x	x	x
3. onder begeleiding een warming-up en cooling down passend bij de dans-, acteer- of zangactiviteit op juiste wijze uitvoeren	x	x	x
4. onder begeleiding assisteren bij een warming-up en cooling down passend bij de dans-, acteer- of zangactiviteit	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

10.13. talentvak acteren zang en dans

	BB	KB	GL
Taak: zowel individueel als in groepsverband dansen, zingen en acteren, omgaan met reacties en een portfolio opbouwen en presenteren			
K/D&P/9.1			
Deeltaak: individueel en in groepsverband dansen. De kandidaat kan:			
1. diverse danstechnieken uitvoeren en toepassen, zoals ballet, moderne dans, jazzdans, pop-theater- musicaldans en urban.	x	x	x
2. diverse danstechnieken herkennen en benoemen	x	x	x
3. stijldifferentiatie toepassen binnen diverse danstechnieken	x	x	x
4. zich zichtbaar inleven in diverse dansstijlen	x	x	x
K/D&P/9.2			
Deeltaak: individueel en in groepsverband zingen. De kandidaat kan:			
1. de aangeleerde zangtechniek uitvoeren en toepassen	x	x	x
2. stijldifferentiatie toepassen binnen een divers zangrepertoire	x	x	x
3. zich zichtbaar inleven in divers zangrepertoire	x	x	x
K/D&P/9.3			
Deeltaak: individueel en in groepsverband acteren. De kandidaat kan:			
1. aangeleerde acteerprincipes en -vaardigheden uitvoeren en toepassen	x	x	x
2. stijldifferentiatie toepassen binnen divers acteerrepertoire	x	x	x
3. zich zichtbaar inleven in diverse rollen	x	x	x
K/D&P/9.4			
Deeltaak: op geïntegreerde wijze zowel individueel als in groepsverband dansen, zingen en/of acteren. De kandidaat kan:			
3. dansen, zingen en/of acteren gecombineerd en geïntegreerd uitvoeren en toepassen binnen de les of in een voorstelling	x	x	x

	BB	KB	GL
K/D&P/9.5			
Deeltaak: omgaan met druk, correcties en reacties binnen de lessen, tijdens en na afloop van artistieke presentaties en voorstellingen. De kandidaat kan:			
1. feedback van docenten en begeleiders ontvangen en zichtbaar verwerken	x	x	x
2. reacties van medeleerlingen binnen de lessen, tijdens artistieke presentaties en na afloop van voorstellingen zichtbaar verwerken	x	x	x
3. presteren onder druk binnen de lessen en tijdens artistieke presentaties en voorstellingen	x	x	x
4. in zijn of haar rol blijven tijdens een voorstelling ondanks positieve of negatieve reacties van uit het publiek	x	x	x
K/D&P/9.6			
Deeltaak: een artistiek portfolio opbouwen. De kandidaat kan:			
5. de functie van een artistiek portfolio benoemen	x	x	x
6. binnen de gestelde opdrachten relevant (beeld)materiaal verzamelen en verwerken	x	x	x
7. een artistiek portfolio presenteren in een gesimuleerde auditie	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

10.14. modetechniek

	BB	KB	GL
Taak: modetechnische vaardigheden toepassen			
K/D&P/10.1			
Deeltaak: werkzaamheden binnen de modetechniek uitvoeren ten aanzien van ontwerpen en technieken. De kandidaat kan:			
4. modestijlen en trends herkennen	x	x	x
5. vormgeving op het gebied van modetechniek uitvoeren	x	x	x
6. research uitvoeren	x	x	x
7. persoonlijk portfolio samenstellen op het gebied van mode	x	x	x
K/D&P/10.2			
Deeltaak: werkzaamheden uitvoeren ten aanzien van productietechnieken. De kandidaat kan:			
10. producten en materialen herkennen, specifiek: textielwarenkennis	x	x	x
11. technieken toepassen, specifiek het maken van een naai-technisch werkstuk	x	x	x
12. bedienen van apparatuur, specifiek: naaimachine en strijkmachine	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

ARTIKEL II. WIJZIGING REGELING EXAMENPROGRAMMA'S VOORTGEZET ONDERWIJS

In bijlage 2 bij de Regeling examenprogramma's voortgezet onderwijs wordt in paragraaf 2.58 de tekst onder de kop "Profielmodulen" vervangen door de tekst in bijlage C bij deze regeling.

ARTIKEL III. INWERKINGTREDING

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 augustus 2017.

Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

*De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
S. Dekker*

BIJLAGE A

Bijlage 2, behorende bij artikel 4, tweede lid, van de Regeling beroepsgerichte keuzevakken vmbo

Formulier aanvraag van een nieuw beroepsgericht keuzevak

Algemeen

Melder
School:
Vestiging:
BRIN:
Bevoegd gezag:
Adres:
Telefoonnummer:
Contactpersoon (naam, functie, adres, telefoon, e-mail):

Medemelders
MBO/AOC-instelling:
Vestiging:
BRIN:
Bevoegd gezag:
Adres:
Telefoonnummer:
Contactpersoon (naam, functie, adres, telefoon, e-mail):

Arbeidsmarktpartij:
Adres:
Telefoonnummer:
Contactpersoon (naam, functie, adres, telefoon, e-mail):

Nadere informatie beroepsgericht keuzevak

Profiel:	BB	KB	GL
Beroepsgericht keuzevak:			
Taak: ☐ ☐			
K/.../1.1			
Deeltaak:			
De kandidaat kan:			
1.			
2.			
3.			
4.			
K/.../1.2			
Deeltaak:			
De kandidaat kan:			
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

Profiel:	BB	KB	GL
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

Toelichting bij het beroepsgerichte keuzevak

Wat wordt er met dit keuzevak geleerd en met welk doel?

Waarom is het belangrijk dat het voorgestelde beroepsgerichte keuzevak wordt toegevoegd aan het bestand van beroepsgerichte keuzevakken?

Indien er in de taken van het vak veranderingen zijn ten opzichte van de melding: Wat biedt dit beroepsgerichte keuzevak wat in andere beroepsgerichte keuzevakken of profielmodules mist, en in hoeverre overlapt dit beroepsgerichte keuzevak met bestaande beroepsgerichte keuzevakken of profielmodules?

Met wie is er samengewerkt aan de totstandkoming van het beroepsgerichte keuzevak, en welke bijdragen hadden de verschillende partijen?

Wat is de doorstroomrelevantie van dit vak voor het vervolgonderwijs? Op welke mbo-opleidingen sluit dit vak aan?

Hoeveel vraag is er vanuit (regionale) werkgevers naar dit keuzevak?

Bij het aanvraagformulier moeten de volgende zaken worden gevoegd:

1. een voorbeeldopdracht die kenmerkend is voor het onderwijs in het beroepsgerichte keuzevak;
2. een voorbeeld (eind)toets (prestatie, proeve van bekwaamheid, presentatie);
3. voorbeeldlesmateriaal;
4. een advies over de voor het vak benodigde bevoegdheid.

Van de bij 1 t/m 3 genoemde producten moet er één uitgewerkt worden. De andere twee kunnen schematisch worden weergegeven.

BIJLAGE B

1.2. bouwen vanaf de fundering

	BB	KB	GL
Taak: ○ een bekisting voor een strokenfundering en een PS-systeembekisting maken ○ een halfsteensmuur metselen ○ isolatiematerialen verwerken ○ veilig werken op steigers en ladders			
KP/BWI/2.1			
Deeltaak: aan de hand van werktekeningen bekistingen maken voor een strook en een ps systeembekisting. De kandidaat kan:			
1. werkzaamheden voor een strokenfundering voorbereiden		x	x
2. een werktekening en een schets van fundering en opgaand metselwerk maken	x	x	x
3. een eenvoudige strokenfundering en PS-systeembekisting uitzetten en stellen	x	x	x
4. een eenvoudige wapening vlechten en aanbrengen	x		
KP/BWI/2.2			
Deeltaak: aan de hand van een werktekening een halfsteensmuur metselen. De kandidaat kan:			
1. metselwerk voorbereiden	x	x	x
2. een werkplek inrichten	x	x	x
3. maatvoeren en stellen	x	x	x
4. basistechnieken metselen toepassen	x	x	x
5. rollagen maken	x	x	x
6. voegwerk in de meest gangbare typen maken	x	x	x
7. beëindigingen correct maken	x	x	x
KP/BWI/2.3			
Deeltaak: isolatiematerialen verwerken met behulp van actuele kennis over isolatie en ventilatie. De kandidaat kan:			
1. isolatiewaarde van materialen en eenvoudige constructies berekenen		x	x
2. juiste soorten isolatie kiezen en correct toepassen	x	x	x
3. het belang en de functie van ventilatie beschrijven	x	x	x
4. isolatiematerialen in het opgaand werk plaatsen en verwerken	x	x	x
5. afval op de juiste wijze verwerken en afvoeren	x	x	x
KP/BWI/2.4			
Deeltaak: steigers en ladders aan de hand van veiligheidsvoorschriften gebruiken. De kandidaat kan:			
1. verplichte en beschikbare beschermingsmiddelen toepassen	x	x	x
2. juiste steigers en ladders kiezen	x	x	x
3. rolsteigers en ladders conform voorschriften opbouwen, plaatsen en afbreken	x		
4. rolsteigers en ladders op een ergonomische en veilige wijze gebruiken	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

1.3. hout- en meubelverbindingen

	BB	KB	GL
Taak: ○ werkstuk met enkelvoudige verbindingen maken ○ hout zagen en verspanen met behulp van gangbare elektrische-, pneumatische- en niet-aangedreven handgereedschappen en houtbewerkingsmachines.			
KP/BWI/3.1			
Deeltaak: aan de hand van een werktekening alle werkzaamheden verrichten voor het maken van een werkstuk met enkelvoudige verbindingen. De kandidaat kan:			
1. werkzaamheden voor het maken van een werkstuk voorbereiden	x	x	x
2. houtverbindingen schetsen en in een CAD programma tekenen	x	x	x
3. houtverbindingen maken volgens vastgestelde criteria	x	x	x
4. het product aan de hand van kwaliteitscriteria beoordelen	x	x	x
KP/BWI/3.2			
Deeltaak: hout zagen en verspanen met behulp van gangbare elektrische-, pneumatische- en niet-aangedreven handgereedschappen en houtbewerkingsmachines. De kandidaat kan:			
1. met gangbare elektrische-, pneumatische- en niet-aangedreven handgereedschappen en houtbewerkingsmachines basisbewerkingen veilig uitvoeren	x	x	x
2. veilig werken met gangbare elektrische-, pneumatische- en niet-aangedreven handgereedschappen en houtbewerkingsmachines	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

2.2. bewerken en verbinden van materialen

	BB	KB	GL
Taak: ○ producten maken door het vervormen en scheiden van materialen ○ onderdelen samenstellen aan de hand van een werktekening			
KP/PIE/2.1			
Deeltaak: producten maken door het vervormen en scheiden van materialen door middel van knippen, buigen, zwenkbuigen en het maken van bijbehorende uitslagen. De kandidaat kan:			
1. van een driedimensionaal product een uitslag maken		x	x
2. een uitslag overnemen op plaatwerk	x	x	x
3. een plaat uitknippen met behulp van verschillende plaatscharen en plaathoekscharen	x	x	x
4. buis en profielen buigen en koudbuigen	x	x	x
5. instellen en toepassen van buiggereedschap, zetbank en vingerzetbank	x	x	x
6. lengte en buigvolgorde bepalen van gebogen profiel en buisprofiel	x	x	x
KP/PIE/2.2			
Deeltaak: plaat- en profielmaterialen aan de hand van een werktekening met elkaar verbinden. De kandidaat kan:			
1. onderdelen samenstellen door middel van hechtlassen met name MIG/MAG, puntlassen en zachtsolderen	x	x	x
2. onderdelen samenstellen door middel van schroef-, klem- en lijmverbindingen	x	x	x
3. samengestelde producten controleren op kwaliteit van de verbinding en maatvoering	x	x	x

	BB	KB	GL
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

2.4. installeren en monteren

	BB	KB	GL
Taak: ○ een sanitaire installatie aanleggen ○ een elektrische huisinstallatie aanleggen			
KP/PIE/4.1			
Deeltaak: een sanitaire installatie aanleggen aan de hand van een werktekening volgens geldende normen en voorschriften. De kandidaat kan:			
1. werktekeningen en schema's lezen en interpreteren	x	x	x
2. gangbare installatiebuis bewerken	x	x	x
3. gangbare installatiebuis, inclusief de appendages en kranen verbinden en aanleggen	x	x	x
4. sanitaire kunststof leidingen verbinden en aanleggen	x	x	x
5. de buisinstallatie beproeven op werking en dichtheid	x	x	x
6. beugelmaterialen toepassen	x	x	x
7. sanitaire toestellen herkennen en aansluiten	x	x	x
8. sanitaire appendages toepassen	x	x	x
KP/PIE/4.2			
Deeltaak: een elektrische huisinstallatie aanleggen aan de hand van een installatietekening volgens geldende normen en voorschriften. De kandidaat kan:			
1. installatietekeningen en schema's lezen en interpreteren	x	x	x
2. het leidingnet van een huisinstallatie aanleggen, bedraden en aflassen	x	x	x
3. voor een basislichtschakeling schakelaars en wandcontactdozen monteren en aansluiten	x	x	x
4. vereffening- en beschermingsleidingen aanleggen, aansluiten en controleren	x	x	x
5. verlichtingsarmaturen voor een huisinstallatie aansluiten en afmonteren	x	x	x
6. elektrische huishoudelijke verbruikstoestellen aansluiten	x	x	x
7. een huisinstallatie met huishoudelijke toestellen in bedrijf stellen	x	x	x
8. fouten zoeken en verhelpen met behulp van stroomkringschema's, bedradingstekeningen en installatietekeningen	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

Paragraaf 2.20 komt te luiden:

2.20. koudetechniek

	BB	KB	GL
Taak: ○ basisprincipes en de hoofdcomponenten van de koudetechniek benoemen en uitleggen. (Sleutelbegrippen) ○ tekeningen en schema's van koude technische installaties lezen, meetgegevens vastleggen, omrekenen en interpreteren ○ bewerkingen uitvoeren aan verschillende soorten materialen ten behoeve van een koude technische installatie ○ onderdelen ten behoeve van een koude technische installatie samenstellen, monteren en installeren, aan de hand van een werktekening ○ een eenvoudig onderzoek uitvoeren naar het nut, noodzaak en toepassingen van koudetechniek en de uitkomsten daarvan te presenteren			
K/PIE/16.1			
Deeltaak: het basisprincipe uitleggen en de hoofdcomponenten van de koudetechniek herkennen en benoemen. De kandidaat kan:			
1. de vier hoofdcomponenten uit de koudetechniek herkennen en benoemen	x	x	x
2. het basisprincipe – de kringloop – van koudetechniek uitleggen	x	x	x
K/PIE/16.2			
Deeltaak: tekeningen en schema's van koude technische installaties lezen, meetgegevens vastleggen en interpreteren. De kandidaat kan:			
1. een bouwkundige tekening of schets lezen en hierop leidingen en leidingonderdelen van koudetechnische installaties herkennen	x	x	x
2. een werktuigbouwkundige tekening of schets lezen en hierop de koudetechnische leidingdelen en details herkennen	x	x	x
3. werktuigbouwkundige exploded view tekeningen lezen en de aanwijzingen daarin toepassen bij monteren van componenten en het maken van leidingverbindingen	x	x	x
4. eigenschappen, toepassingen en handelsvormen noemen van koperen buis, kunststof buis, kabels en kabelgoten welke bij koudetechnische installaties worden toegepast	x	x	x
5. meetgegevens vastleggen in een verslag en deze toelichten		x	x
6. schriftelijk of elektronisch opgeslagen gegevens opzoeken	x	x	x
K/PIE/16.3			
Deeltaak: bewerkingen uitvoeren aan verschillende soorten materialen ten behoeve van een koude technische installatie. De kandidaat kan:			
1. koperen- en kunststof buizen afkorten door middel van een gangbare methode	x	x	x
2. in- en uitwendige bramen van koperen- en kunststof buizen verwijderen	x	x	x
3. een koperen koelleiding buigen met behulp van een buigtang en buigblok	x	x	x
4. trompverbindingen vervaardigen in een koperen koelleiding met de diameters $\frac{1}{4}$ " , $\frac{3}{8}$ " , $\frac{1}{2}$ " , en $\frac{5}{8}$ " en deze samenstellen en monteren	x	x	x
5. koperen buisdelen verbinden met gebruikmaking van zelf te vervaardigen flare verbindingen, in de maten $\frac{1}{4}$ " , $\frac{3}{8}$ " , $\frac{1}{2}$ " , en $\frac{5}{8}$ "	x	x	x
6. verbindingen in een koperen koelleiding voorbereiden en hardsolderen	x	x	x
7. een trompverbinding openwerken en controleren op de kwaliteit van de hardsoldering	x	x	x
K/PIE/16.4			
Deeltaak: onderdelen ten behoeve van een koude technische installatie samenstellen, monteren en installeren, aan de hand van een werktekening. De kandidaat kan:			

	BB	KB	GL
1. standaard beugels, bevestigings- en ondersteuningsvoorzieningen voor koudemiddelleidingen en appendages aanbrengen	x	x	x
2. aan de hand van een vereenvoudigde bouwkundige tekening van een gebouw waarin de koude technische installatie isometrisch is weergegeven onderdelen van een koude installatie monteren en aansluiten	x	x	x
3. bepalen welke materialen en gereedschappen nodig zijn voor het plaatsen, monteren en aansluiten van appendages voor koude technische installaties		x	x
4. een juiste brander kiezen en deze juist afstellen voor het hardsolderen van zacht koperen koelleidingen in de maten 1/4", 3/8", 1/2", en 5/8"		x	x
5. het juiste soldeer materiaal kiezen voor het hard solderen van zacht koperen koelleiding in de mate 1/4", 3/8", 1/2", en 5/8" voor solderingen onderling, de koelleiding met messing, de koelleiding met RVS, en de koelleiding met staal		x	x
6. afval en restmateriaal verzamelen, sorteren, selecteren en gescheiden afvoeren		x	x
7. assisteren bij het op sterkte en dichtheid beproeven van een koude technische installatie		x	x
8. een op druk staand koudesysteem op lekkage controleren met zeepsop; niet zijnde installaties waarvoor certificering noodzakelijk is		x	x
9. elektrotechnische componenten monteren en aansluiten met behulp van draden, kabels en snoeren		x	x
K/PIE/16.5			
Deeltaak: een eenvoudig onderzoek uitvoeren naar het nut en noodzaak van koudetechniek en de uitkomsten daarvan presenteren. De kandidaat kan:			
1. een eenvoudig onderzoek uitvoeren naar het nut, noodzaak en toepassingen van koudetechniek en de uitkomsten daarvan presenteren (toepassingsgebieden – maatschappelijk belang en hoe dit ons leven positief beïnvloedt).	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

3.2. wielophanging en carrosserie

	BB	KB	GL
Taak: ○ wielophanging en veersysteem controleren, beoordelen en vervangen ○ banden en wielen controleren, vervangen, repareren en balanceren ○ delen van de carrosserie inbouwen, uitbouwen en afstellen			
KP/MET/2.1			
Deeltaak: wielophanging en veersysteem controleren, beoordelen en vervangen. De kandidaat kan:			
1. wielophanging controleren, beoordelen en vervangen	x	x	x
2. vering controleren, beoordelen en vervangen	x	x	x
3. schokdemping controleren, beoordelen en de schokdempers vervangen	x	x	x
4. stabilisatie controleren, beoordelen van stabilisatieonderdelen en vervangen	x	x	x
KP/MET/2.2			
Deeltaak: banden en wielen controleren, vervangen, repareren en balanceren. De kandidaat kan:			
1. banden controleren en vervangen	x	x	x
2. een velg controleren	x	x	x
3. een band repareren	x	x	x
4. combinatie van band en velg balanceren	x	x	x

	BB	KB	GL
KP/MET/2.3			
Deeltaak: delen van de carrosserie inbouwen, uitbouwen en afstellen. De kandidaat kan:			
1. delen van een carrosserie verwijderen	x	x	x
2. delen van een carrosserie monteren	x	x	x
3. niet-dragende geschroefde delen van een carrosserie afstellen	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

3.4. transport

	BB	KB	GL
Taak: ○ een bedrijfsvoertuig veilig laden en lossen ○ een bedrijfsvoertuig vervoersklaar maken en een technische rijklaar-controle uitvoeren ○ een ritplanning en een routeplanning maken (nationaal en internationaal)			
KP/MET/4.1			
Deeltaak: een bedrijfsvoertuig veilig laden en lossen. De kandidaat kan:			
1. een laadplan inclusief zekeringsplan maken	x	x	
2. voor het laden en lossen het juiste interne transportmiddel kiezen en gebruiken	x	x	x
3. de goederen volgens laadplan laden, stuwen en zekeren	x	x	x
4. de goederen lossen, documenten controleren, de goederen klaarzetten voor inslag en de laadruimte/werkplek opruimen	x	x	x
KP/MET/4.2			
Deeltaak: Een bedrijfsvoertuig vervoersklaar maken en een technische rijklaar-controle uitvoeren. De kandidaat kan:			
1. een visuele voertuigcontrole uitvoeren	x	x	x
2. een technische rijklaar-controle uitvoeren (oliepeil, verlichting en banden)	x	x	x
3. de lading en bevestiging controleren	x	x	x
4. benodigde documenten controleren op aanwezigheid en inhoud	x	x	x
KP/MET/4.3			
Deeltaak: een ritplanning en een routeplanning maken (nationaal en internationaal). De kandidaat kan:			
1. een ritplanning maken	x	x	x
2. een routeplanning maken (met wegenkaart en elektronisch programma)	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

4.1. audiovisuele vormgeving en productie

	BB	KB	GL
Taak: ○ een audiovisuele (AV) productie van 2 tot 3 minuten maken van script tot film en deze presenteren ○ een AV animatie van 20 seconden maken en presenteren van script tot eindproduct ○ een fotoserie maken en deze presenteren			
KP/MVI/1.1			

	BB	KB	GL
Deeltaak: aan de hand van een opdracht een thema bedenken voor een AV productie en dat uitwerken tot een script en/of een storyboard. De kandidaat kan:			
1. een zelf bedacht thema benoemen, uitwerken en daarbij rekening houden met het doel, de doelgroep, de plaats en de sfeer		x	x
2. een script maken voor een AV productie		x	x
3. een storyboard maken voor een AV productie aan de hand van een zelf gemaakt script		x	x
4. een storyboard maken voor een AV productie aan de hand van een gegeven script	x		
KP/MVI/1.2			
Deeltaak: filmmateriaal maken met een camera. De kandidaat kan:			
1. digitale filmbeelden maken	x	x	x
2. meerdere camera-standpunten gebruiken	x	x	x
3. verschillende beeldkaders omschrijven en gebruiken	x	x	x
KP/MVI/1.3			
Deeltaak: een digitaal AV product maken van zelfgemaakte opnames en daarover een presentatie verzorgen. De kandidaat kan:			
1. opgenomen beelden controleren en rangschikken	x	x	x
2. beelden importeren, knippen en monteren met video-editing software	x	x	x
3. effecten, titels en overgangen gebruiken	x	x	x
4. geluidseffecten en muziek toevoegen	x	x	x
5. gemonteerd materiaal exporteren of publiceren tot een film van maximaal 3 minuten	x	x	x
6. het proces en product presenteren en de keuzes beargumenteren		x	x
KP/MVI/1.4			
Deeltaak: een idee voor het maken van een animatie uitwerken tot een script en een storyboard. De kandidaat kan:			
1. een idee voor een animatie bedenken en beschrijven		x	x
2. een script voor een animatie maken		x	x
3. een storyboard voor een animatie maken aan de hand van een zelf gemaakt script		x	x
4. een storyboard voor een animatie maken aan de hand van een gegeven script	x		
KP/MVI/1.5			
Deeltaak: beelden maken voor een animatie. De kandidaat kan:			
1. digitale beelden maken voor een animatie van 20 seconden	x	x	x
2. beelden bewerken met een bewerkingsprogramma	x	x	x
KP/MVI/1.6			
Deeltaak: een animatie maken en hierover een presentatie verzorgen. De kandidaat kan:			
1. beelden selecteren	x	x	x
2. beelden importeren en een beweging simuleren	x	x	x

	BB	KB	GL
3. tekst toevoegen	x	x	x
4. geluidseffecten en muziek toevoegen	x	x	x
5. gemonteerd materiaal exporteren of publiceren tot een animatie van minimaal 20 seconden	x	x	x
6. het proces en product presenteren en de keuzes beargumenteren		x	x
KP/MVI/1.7			
Deeltaak: een onderwerp binnen een gegeven thema bedenken voor een fotoserie. De kandidaat kan:			
1. onderzoek doen naar een onderwerp voor een fotoserie		x	x
2. een onderwerp binnen een gegeven thema kiezen en de keuze beargumenteren		x	x
KP/MVI/1.8			
Deeltaak: foto's maken en als fotoserie presenteren. De kandidaat kan:			
1. foto's maken voor een fotoserie	x	x	x
2. foto's selecteren aan de hand van criteria	x	x	x
3. foto's bewerken met een fotobewerkingsprogramma	x	x	x
4. de serie foto's presenteren	x	x	x
5. de gemaakte keuzes bij het proces en product beargumenteren		x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

4.2. 2D- en 3D-vormgeving en -productie

	BB	KB	GL
Taak: o een 2D mediaproduct passend bij een doelgroep vormgeven, maken en presenteren o een 3D product passend bij een doelgroep vormgeven, maken en presenteren			
KP/MVI/2.1			
Deeltaak: een concept ontwikkelen voor een 2D mediaproduct. De kandidaat kan:			
1. in eigen woorden de verkregen opdracht uitleggen	x	x	x
2. een idee ontwikkelen voor een 2D mediaproduct	x	x	x
3. het werk voorbereiden en plannen		x	x
4. onderzoek doen naar de vormgeving van een 2D mediaproduct		x	x
5. een schetsontwerp en een dummy maken van een 2D mediaproduct	x	x	x
6. een concept presenteren	x	x	x
KP/MVI/2.2			
Deeltaak: een 2D mediaproduct realiseren en presenteren. De kandidaat kan:			
1. de realisatie voorbereiden	x	x	x
2. het product maken volgens opdrachteisen en concept met de juiste materialen en technieken	x	x	x
3. de nabewerking uitvoeren	x		
4. een bij het product passende presentatie geven over het product en het proces		x	x

	BB	KB	GL
5. keuzes bij het proces en het product beargumenteren		x	x
KP/MVI/2.3			
Deeltaak: een concept ontwikkelen voor een 3D product. De kandidaat kan:			
1. in eigen woorden de verkregen opdracht uitleggen	x	x	x
2. een idee ontwikkelen voor een 3D product		x	x
3. het werk voorbereiden en plannen		x	x
4. onderzoek doen naar vormgeving van een 3D product		x	x
5. een schetsontwerp en model maken van een 3D product	x	x	x
6. een concept presenteren	x	x	x
KP/MVI/2.4			
Deeltaak: een 3D product realiseren en presenteren. De kandidaat kan:			
1. de realisatie voorbereiden	x	x	x
2. het product met de juiste materialen en technieken maken volgens opdrachteisen en ontwikkelde concept	x	x	x
3. onderdelen op juiste wijze monteren	x	x	x
4. een bij het product passende presentatie geven over het product en het proces		x	x
5. keuzes bij het proces en het product beargumenteren		x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

5.3. maritieme installaties

	BB	KB	GL
Taak: ○ werkzaamheden aan een maritieme installatie en -uitrustingen voorbereiden ○ installaties op de werkplek herkennen, benoemen en gebruiken ○ een eenvoudig hydraulisch, pneumatisch en elektrisch systeem verklaren en demonstreren			
KP/MT/3.1			
Deeltaak: werkzaamheden aan een maritieme installatie en -uitrustingen voorbereiden. De kandidaat kan:			
1. met behulp van CAD een tekening maken van een product, zowel 2D en 3D		x	x
2. werktuigbouwkundige en elektrotechnische tekeningen en schema's ten behoeve van een maritieme installatie lezen	x	x	x
3. aan de hand van een tekening een stuklijst en materiaalstaat maken	x	x	x
4. aan de hand van een tekening, stuklijst en materiaalstaat een eenvoudige calculatie maken		x	x
KP/MT/3.2			
Deeltaak: installaties op de werkplek herkennen, benoemen en gebruiken. De kandidaat kan:			
1. de uitrusting en hijsinrichtingen, zoals lieren en kranen benoemen	x	x	x
2. de functie van werktuigen, gereedschappen en hulpmaterialen die op de werkplek worden gebruikt, noemen en herkennen	x	x	x
3. werktuigen, gereedschappen en hulpmaterialen gebruiken	x	x	x

	BB	KB	GL
KP/MT/3.3			
Deeltaak: een eenvoudig hydraulisch, pneumatisch en elektrisch systeem verklaren en demonstreren. De kandidaat kan:			
1. opbouw en werkingsprincipe van een hydraulisch systeem verklaren en demonstreren	x	x	x
2. opbouw en werkingsprincipe van een pneumatisch systeem verklaren en demonstreren	x	x	x
3. opbouw en werkingsprincipe van een elektrisch systeem verklaren en demonstreren	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

5.4. reparatie en onderhoud

	BB	KB	GL
Taak: ○ bijdragen aan de algemene technische veiligheid ○ onderhoudswerkzaamheden uitvoeren ○ eenvoudige reparaties uitvoeren			
KP/MT/4.1			
Deeltaak: bijdragen aan de algemene technische veiligheid. De kandidaat kan:			
1. de constructie, werking en controleprocessen van het te gebruiken materieel benoemen	x	x	x
2. aandrijfmotoren en overige uitrustingen gereed maken voor gebruik en controleren op de juiste werking	x	x	x
3. de juiste gereedschappen en materialen gebruiken	x	x	x
KP/MT/4.2			
Deeltaak: onderhoudswerkzaamheden uitvoeren aan materieel, installaties, machines en controlesystemen. De kandidaat kan:			
1. onderhoudswerkzaamheden plannen en voorbereiden	x	x	x
2. met gangbare materialen en gereedschappen werken om de onderhoudswerkzaamheden uit te voeren	x	x	x
3. reinigings- en onderhoudsmiddelen op de juiste wijze gebruiken en toepassen	x	x	x
4. periodieke onderhoudswerkzaamheden uitvoeren aan materieel, machines, installaties en controlesystemen in overeenstemming met technische instructies en procedures	x	x	x
5. onderhoudswerkzaamheden volgens procedures afronden en de resultaten controleren	x	x	x
KP/MT/4.3			
Deeltaak: eenvoudige reparaties uitvoeren aan materieel, installaties en machines. De kandidaat kan:			
1. reparatiewerkzaamheden plannen en voorbereiden	x	x	x
2. met gangbare materialen en gereedschappen werken om de reparatiewerkzaamheden uit te voeren	x	x	x
3. eenvoudige metaalbewerkingswerkzaamheden uitvoeren	x	x	x
4. informatie en documentatie over technische procedures lezen en toepassen	x	x	x
5. aan de hand van foutmeldingen eenvoudige storingen aan machines en elektrotechnische installaties verhelpen om schade te voorkomen en de veiligheid te waarborgen	x	x	x
6. reparatieprocedures toepassen, afronden en de resultaten controleren	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

6.1. mens en gezondheid

	BB	KB	GL
Taak: o ondersteunen bij keuzes voor een gezonde leefstijl			
KP/ZW/1.1			
Deeltaak: informatie geven over een gezonde leefstijl. De kandidaat kan:			
1. uitleggen welke aspecten van invloed zijn op fysiek, psychische en sociale gezondheid	x	x	x
2. een verband leggen tussen leefstijl, voedingspatroon, hygiëne, bewegen en gezondheid		x	x
3. informatie zoeken en geven over het gebruik van genotmiddelen	x	x	x
4. de invloed van media op leefstijl beschrijven en herkennen	x	x	x
KP/ZW/1.2			
Deeltaak: een gezonde maaltijd samenstellen, bereiden en opdienen. De kandidaat kan:			
1. een gezonde maaltijd samenstellen	x	x	x
2. recepten lezen en omrekenen naar aantal personen	x	x	x
3. een planning maken voor het correct uitvoeren van de werkzaamheden	x	x	x
4. tijdens werkzaamheden rekening houden met hygiëne	x	x	x
5. basisvaardigheden toepassen die noodzakelijk zijn voor de bereiding van een maaltijd	x	x	x
6. materiaal en apparatuur hanteren bij de bereiding van gerechten in de privéhuishouding	x	x	x
7. gerechten presenteren	x	x	x
8. gebruikte materialen schoonmaken en opruimen	x	x	x
KP/ZW/1.3			
Deeltaak: ondersteunen bij een verantwoord voedings- en bewegingspatroon en dagritme. De kandidaat kan:			
1. informatie zoeken en geven over gezonde voeding	x		
2. informatie zoeken en geven over voedings- en bewegingspatroon en dagritme		x	x
3. voedings- en leefgewoonten signaleren, herkennen en rapporteren	x		
4. voedings- en leefgewoonten observeren, herkennen, en de klant hierover adviseren		x	x
5. uitleggen hoe dagritme van invloed is op het fysieke en mentale welzijn	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de onderliggende voorwaardelijke kennis en vaardigheden	x	x	x

6.2. mens en omgeving

	BB	KB	GL
Taak: ondersteunen bij het creëren van een verzorgde, schone en veilige leef- en werkomgeving			
KP/ZW/2.1			
Deeltaak: schoonmaak en onderhoudswerkzaamheden uitvoeren. De kandidaat kan:			
1. werkvolgorde en planning maken voor de uit te voeren werkzaamheden		x	x
2. onderhoudsvorschriften lezen, interpreteren en er naar handelen	x	x	x

	BB	KB	GL
3. schoonmaakmiddelen, -apparatuur en -materialen kiezen en gebruiken	x	x	x
4. werkzaamheden uitvoeren volgens plan	x	x	x
5. gebruikte materialen schoonmaken en opruimen	x	x	x
KP/ZW/2.2			
Deeltaak: textiel verzorgen. De kandidaat kan:			
1. etiketten lezen, interpreteren en er naar handelen	x	x	x
2. was sorteren	x	x	x
3. een wasbehandeling uitvoeren	x	x	x
4. strijken, vouwen en opbergen van de was	x	x	x
KP/ZW/2.3			
Deeltaak: baliewerkzaamheden verrichten. De kandidaat kan:			
1. zich representatief en klantgericht opstellen	x	x	x
2. de klant ontvangen en begroeten	x	x	x
3. een informatief en zakelijk gesprek voeren	x	x	x
4. zijn taalgebruik afstemmen op de klant met name woordkeuze en stemgebruik.	x	x	x
5. een telefoonnotitie maken, een boodschap aannemen en doorgeven	x	x	x
6. een telefonische afspraak maken	x	x	x
7. schriftelijk rapporteren	x	x	x
8. afscheid nemen	x	x	x
KP/ZW/2.4			
Deeltaak: ondersteunen bij het kiezen van aanpassingen en hulpmiddelen in en rondom het gebouw die toegankelijkheid en veiligheid bevorderen. De kandidaat kan:			
1. veelvoorkomende aanpassingen en hulpmiddelen in en rondom het gebouw herkennen	x		
2. informatie geven over veelvoorkomende aanpassingen en hulpmiddelen in en rondom het gebouw		x	x
KP/ZW/2.5			
Deeltaak: bij het inrichten van een ruimte rekening houden met het gebruik van een ruimte. De kandidaat kan:			
1. een ruimte inrichten conform de opdracht	x	x	x
2. de inrichting afstemmen op de wensen en de behoeften van de gebruiker		x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

6.3. mens en activiteit

	BB	KB	GL
Taak: activiteiten organiseren en begeleiden met als doel de klant te activeren			
KP/ZW/3.1			

	BB	KB	GL
Deeltaak: een eenvoudige activiteit voor een individu en groep voorbereiden. De kandidaat kan:			
1. wensen en behoeften achterhalen	x	x	x
2. een passende activiteit kiezen	x	x	x
3. informatie zoeken en geven over mogelijke activiteiten	x	x	x
4. een draaiboek voor een activiteit aanpassen	x		
5. een draaiboek voor een activiteit maken		x	x
KP/ZW/3.2			
Deeltaak: een eenvoudige activiteit met een individu en groep uitvoeren. De kandidaat kan:			
1. deelnemer(s) gastvrij ontvangen, op hun gemak stellen en wegwijzen maken	x	x	x
2. deelnemer(s) motiveren tot deelname aan een activiteit	x	x	x
3. deelnemer(s) stimuleren tot zelf doen of meedoen	x	x	x
4. op gestructureerde en consequente wijze iets voordoen en uitleggen	x	x	x
5. aanwijzingen geven	x	x	x
KP/ZW/3.3			
Deeltaak: een eenvoudige activiteit met een individu en groep afsluiten. De kandidaat kan:			
1. een activiteit afronden	x	x	x
2. materialen en hulpmiddelen laten opruimen	x	x	x
3. een activiteit met deelnemers en medewerkers evalueren	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

6.4. mens en zorg

	BB	KB	GL
Taak: ondersteunende handelingen verrichten bij het zorg verlenen aan de klant			
KP/ZW/4.1			
Deeltaak: ondersteunen bij eenvoudige verzorgende activiteiten. De kandidaat kan:			
1. de hulpbehoefte van een klant signaleren en dit rapporteren	x		
2. de hulpbehoefte van een klant achterhalen en er naar handelen		x	x
3. begrip en respect tonen voor gevoelens en wensen van de klant	x	x	x
4. verzorgende activiteiten uitvoeren en daarbij rekening houden met de privacy van de klant	x	x	x
5. de klant stimuleren tot zelfredzaamheid		x	x
KP/ZW/4.2			
Deeltaak: ondersteunen bij het bewegen en verplaatsen. De kandidaat kan:			
1. de hulpbehoefte van een klant signaleren en dit rapporteren	x		

	BB	KB	GL
2. de hulpbehoefte van een klant achterhalen en er naar handelen		x	x
3. begrip tonen voor gevoelens en wensen van de klant	x	x	x
4. beweeg-, til- en verplaatsingstechnieken gebruiken	x	x	x
KP/ZW/4.3			
Deeltaak: eenvoudige EHBO technieken toepassen. De kandidaat kan:			
1. een inschatting maken van de ernst van de verwonding en afwegen: zelf handelen of hulp zoeken	x	x	x
2. handelen bij lichte verwondingen, letsel aan het bewegingsapparaat, verslikken en stikken, bloedneus, splinter	x	x	x
KP/ZW/4.4			
Deeltaak: ondersteunen bij vaak voorkomende ziekteverschijnselen. De kandidaat kan:			
1. informatie zoeken en geven over vaak voorkomende ziekteverschijnselen	x	x	x
2. een inschatting maken van de ernst van de ziekte en het eigen handelen daarop aanpassen	x	x	x
3. toezien op juist medicijngebruik	x	x	x
4. handelingen uitvoeren volgens voorschrift arts en recept	x	x	x
KP/ZW/4.5			
Deeltaak: toepassingen van ICT en technologie in de hulpverlening benoemen, adviseren en gebruiken. De kandidaat kan:			
1. systemen van ICT en technologie volgens instructie gebruiken	x	x	x
2. de functies van ICT en (zorg)technologie benoemen en adviseren over de inzet van deze systemen		x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

6.5. kennismaking met uiterlijke verzorging

	BB	KB	GL
Taak: eenvoudige hand, haar- en gezichtsbehandelingen uitvoeren bij een klant in een kapsalon of schoonheidssalon			
K/ZW/1.1			
Deeltaak: een klant ontvangen en het bezoek afronden. De kandidaat kan:			
1. een klant te woord staan aan de receptie en de telefoon	x	x	x
2. afspraken maken met een klant en deze vastleggen in de (digitale) agenda	x	x	x
3. een klant begroeten en begeleiden naar de behandelaars	x	x	x
4. koffie en thee zetten en deze aanbieden aan een klant	x	x	x
5. betalingen afhandelen	x	x	x
6. afscheid nemen van een klant	x	x	x
7. de werkplek en materialen na behandeling schoonmaken	x	x	x
8. handdoeken wassen, drogen en opbergen	x	x	x
K/ZW/1.2			

	BB	KB	GL
Deeltaak: een eenvoudige haar- en hoofdhuidbehandeling uitvoeren die past bij het haar en de hoofdhuid van de klant. De kandidaat kan:			
1. haren wassen en een verzorgend product aanbrengen	x	x	x
2. haren drogen en in model brengen	x	x	x
K/ZW/1.3			
Deeltaak: een eenvoudige gezichtsbehandeling uitvoeren die past bij de huid van de klant. De kandidaat kan:			
1. oppervlaktereiniging uitvoeren en dagcrème aanbrengen	x	x	x
2. dagmake-up aanbrengen	x	x	x
K/ZW/1.4			
Deeltaak: een eenvoudige handbehandeling uitvoeren die past bij de conditie van de handen van de klant. De kandidaat kan:			
1. nagels vijlen en polijsten	x	x	x
2. nagelriemen verzorgen	x	x	x
3. een eenvoudige handmassage uitvoeren	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

6.6. haarverzorging

	BB	KB	GL
Taak: haarbehandelingen uitvoeren bij een klant in een salon			
K/ZW/2.1			
Deeltaak: een haar- en hoofdhuidbehandeling uitvoeren op basis van een haardiagnose bij een klant. De kandidaat kan:			
1. gastvrij, vriendelijk en klantgericht de klant ontvangen en hem/haar in een stoel plaatsen	x	x	x
2. informatie verzamelen over de hoofdhuid en het haar van de klant	x	x	x
3. aan de hand van een haardiagnoseformulier een haardiagnose opstellen en deze met de klant bespreken	x	x	x
4. informeren naar de wensen van de klant met betrekking tot het wassen van het haar	x	x	x
5. een wasbehandeling uitvoeren die past bij de haardiagnose en de wensen van de klant	x	x	x
6. verzorgende producten aanbrengen	x	x	x
7. een wasmassage uitvoeren (kneed-, klop- en wrijfmassage)	x	x	x
K/ZW/2.2			
Deeltaak: haar omvormen. De kandidaat kan:			
1. volume föhnen met behulp van borstels	x	x	x
2. krullen maken met een krultang	x	x	x
3. stylen met een stijltang	x	x	x
4. rollers indraaien	x	x	x
5. vlechten	x	x	x

	BB	KB	GL
6. het haar afdelen in 9-vakken ter voorbereiding op het indraaien van warmterollers	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

6.7. huidverzorging

	BB	KB	GL
Taak: een gezichts- en lichaamsbehandeling uitvoeren bij een klant in een schoonheidssalon			
K/ZW/3.1			
Deeltaak: een gezichtsverzorgende behandeling uitvoeren op basis van een huiddiagnose De kandidaat kan:			
1. gastvrij, vriendelijk en klantgericht de klant ontvangen en hem/haar in een stoel plaatsen	x	x	x
2. informatie verzamelen over de huid van de klant	x	x	x
3. huidlagen, huidsoorten en de kenmerken daarvan benoemen	x	x	x
4. aan de hand van een huiddiagnoseformulier een huiddiagnose opstellen en deze met de klant bespreken	x	x	x
5. een oppervlakte-reiniging uitvoeren en dagcrème aanbrengen	x	x	x
6. passend bij de huidsoort een verzorgend masker aanbrengen en verwijderen	x	x	x
5. informatie verstrekken over veel voorkomende verzorgingsproducten	x	x	x
K/ZW/3.2			
Deeltaak: een lichaamsverzorgende behandeling uitvoeren die past bij de huid van de klant en daarbij rekening houden met de privacy van de klant. De kandidaat kan:			
1. een reinigingsbehandeling met een reinigingsproduct en/of scrub uitvoeren	x	x	x
2. een verzorgingsbehandeling met een verzorgingsproduct uitvoeren	x	x	x
3. informatie verstrekken over veel voorkomende verzorgingsproducten	x	x	x
4. de klant vragen of deze tevreden is over de behandeling	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

6.8. hand- en voetverzorging

	BB	KB	GL
Taak: eenvoudige hand- voet- en nagelverzorgende behandelingen uitvoeren			
K/ZW/4.1			
Deeltaak: een hand- en nagelverzorgende behandeling uitvoeren die past bij de handen en nagels van de klant. De kandidaat kan:			
1. gastvrij, vriendelijk en klantgericht de klant ontvangen en hem/haar in een stoel plaatsen	x	x	x
2. de bouw en functie van nagels benoemen	x	x	x
3. de meest voorkomende nagelproblemen herkennen en benoemen	x	x	x
4. nagelafwijkingen herkennen en een behandelplan opstellen	x	x	x
5. de nagels van de vingers vijlen en polijsten	x	x	x
6. nagelriemen verzorgen	x	x	x

	BB	KB	GL
7. handen scrubben en een masker aanbrengen in een paraffine bad	x	x	x
8. handen masseren door strijkbewegingen en ronddraaiende bewegingen	x	x	x
9. nailart toepassen	x	x	x
K/ZW/4.2			
Deeltaak: een voet- en nagelverzorgende behandeling uitvoeren die past bij de conditie van de voeten en de nagels. De kandidaat kan:			
1. de meest voorkomende voetproblemen benoemen	x	x	x
2. de meest voorkomende problemen met teennagels benoemen	x	x	x
3. teennagels vijlen en polijsten	x	x	x
4. de nagelomgeving verzorgen	x	x	x
5. voeten masseren door strijkbewegingen en ronddraaiende bewegingen	x	x	x
6. een voetbad verzorgen	x	x	x
7. nailart toepassen	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

6.9. welzijn kind en jongere

	BB	KB	GL
Taak: een bijdrage leveren aan de opvoeding en ontwikkeling van kinderen en jongeren en hierover rapporteren			
K/ZW/5.1			
Deeltaak: ondersteunen bij opvoeding en ontwikkeling. De kandidaat kan:			
1. de lichamelijke, geestelijke en sociale ontwikkeling van kinderen en jongeren benoemen	x	x	x
2. aangeven welke factoren de ontwikkeling kunnen beïnvloeden	x	x	x
3. opvoedingstechnieken benoemen en toepassen	x	x	x
K/ZW/5.2			
Deeltaak: kinderen en jongeren ondersteunen in dagelijkse situaties en hierbij de zelfredzaamheid bevorderen. De kandidaat kan:			
1. de zelfredzaamheid van het kind of de jongere stimuleren	x	x	x
2. structuur bieden	x	x	x
3. zorg dragen voor fysieke en sociale veiligheid	x	x	x
4. ondersteunen bij lichamelijke verzorging en hygiëne zonder fysieke overbelasting voor zichzelf	x	x	x
5. voeding verzorgen	x	x	x
K/ZW/5.3			
Deeltaak: (re)creatieve activiteiten voor kinderen of jongeren organiseren en hen stimuleren en begeleiden De kandidaat kan:			
1. passende activiteiten selecteren en organisatorische mogelijkheden inventariseren	x	x	x
2. een groep kinderen of jongeren stimuleren een keuze te maken	x	x	x
3. de activiteit uitleggen en voordoen	x	x	x

	BB	KB	GL
4. bij de uitvoering van de activiteit de deelnemers begeleiden	x	x	x
5. de activiteit afronden en evalueren	x	x	x
K/ZW/5.4			
Deeltaak: de omgeving verzorgen en inrichten voor een leeftijdsgroep. De kandidaat kan:			
1. de ruimte verzorgen en inrichten zodat deze schoon, veilig, sfeervol en aantrekkelijk is	x	x	x
2. voorwerpen op de juiste plaats opbergen	x	x	x
K/ZW/5.5			
Deeltaak: een dagrapportage maken volgens een rapportagesysteem en dit mondeling toelichten. De kandidaat kan:			
1. een dagrapportage invullen	x	x	x
2. mondeling rapporteren aan leidinggevende, ouders of verzorgers (in simulatie)	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

6.10. wonen en huishouden

	BB	KB	GL
Taak: ondersteunen bij wonen en huishouden in een thuissituatie			
K/ZW/6.1			
Deeltaak: persoonlijke aandacht geven aan de klant. De kandidaat kan:			
1. de fysieke, psychische en sociale situatie van de klant observeren	x	x	x
2. interesse tonen en luisteren naar de klant	x	x	x
3. vragen stellen aan de klant over zijn of haar situatie en een gesprek aangaan over algemene onderwerpen	x	x	x
4. aan leidinggevendenden rapporteren over de klant en zijn of haar woonsituatie	x	x	x
K/ZW/6.2			
Deeltaak: informerend naar de wensen van de klant en een voorstel maken voor het onderhoud van de woon- en leefomgeving en daarbij rekening houden met de zelfredzaamheid van de klant. De kandidaat kan:			
1. de wensen en mogelijkheden van de klant achterhalen	x	x	x
2. de wensen samenvatten en toetsen of de samenvatting klopt	x	x	x
3. een voorstel maken voor het onderhoud van de woon-en leefomgeving	x	x	x
4. het voorstel met de klant bespreken	x	x	x
K/ZW/6.3			
Deeltaak: bijdragen aan het realiseren van een veilige, schone en sfeervolle leefomgeving. De kandidaat kan:			
1. de zelfredzaamheid van de klant stimuleren	x	x	x
2. in overleg met de klant een sfeervolle leefomgeving realiseren	x	x	x
3. onveilige situaties in de leefomgeving van de klant signaleren en de klant adviseren over een veilige leefomgeving	x	x	x

	BB	KB	GL
4. de klant ondersteunen bij de verzorging van plant- en huisdier	x	x	x
5. huishoudelijke apparaten en hulpmiddelen onderhouden	x	x	x
6. schoonmaak- en onderhoudswerkzaamheden uitvoeren, deze controleren en hierover rapporteren	x	x	x
K/ZW/6.4			
Deeltaak: zorg dragen voor kleding, schoeisel en linnengoed. De kandidaat kan:			
1. verschillende textielsoorten onderscheiden	x	x	x
2. de juiste onderhouds- en reinigingsmethode kiezen en toepassen	x	x	x
3. vlekken verwijderen	x	x	x
4. eenvoudige herstelwerkzaamheden verrichten	x	x	x
5. schoeisel schoonmaken en onderhouden	x	x	x
K/ZW/6.5			
Deeltaak: boodschappen in huis halen. De kandidaat kan:			
1. met de klant een boodschappenlijstje opstellen met aandacht voor het budget	x	x	x
2. boodschappen regelen volgens afspraak	x	x	x
3. boodschappen inruimen	x	x	x
4. verantwoording afleggen over de uitgaven	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

6.11. assisteren in de gezondheidszorg

	BB	KB	GL
Taak: ondersteunende handelingen verrichten in de gezondheidszorg, gegevens verzamelen en gezondheidsadviezen geven			
K/ZW/7.1			
Deeltaak: front office werkzaamheden verrichten in een gesimuleerde praktijk. De kandidaat kan:			
1. een vraag aannemen, verhelderende vragen stellen en toetsen of de vraag goed begrepen is		x	x
2. de vraag verwerken door notities te maken en de klant te verwijzen		x	x
3. afspraken inplannen op basis van urgentie in een gesimuleerde situatie		x	x
4. in een gesimuleerde situatie met emoties van anderen omgaan en de juiste omgangsvorm kiezen		x	x
K/ZW/7.2			
Deeltaak: zorg dragen voor praktijkomgeving, hulpmiddelen en apparatuur. De kandidaat kan:			
1. zorg dragen voor een verzorgde ontvangst- en praktijkruimte		x	x
2. de noodzaak van een steriele werkomgeving benoemen		x	x
3. de voorraad inventariseren en beheren		x	x
K/ZW/7.3			

	BB	KB	GL
Deeltaak: in opdracht en volgens protocol gegevens verzamelen van de klant over zijn of haar gezondheid. De kandidaat kan:			
1. de functie van protocollen benoemen		x	x
2. volgens protocol de lengte, gewicht en buikomvang meten, BMI berekenen en temperatuur opnemen, bloeddruk meten, bloedsuikercontrole aflezen		x	x
K/ZW/7.4			
Deeltaak: de klant informeren en adviseren over zorg voor de eigen gezondheid in een gesimuleerde omgeving. De kandidaat kan:			
1. de eerste- en tweedelijnszorg in Nederland benoemen		x	x
2. taken en functies van de eerste- en tweedelijnszorg benoemen		x	x
3. passend bij de verschillende levensfasen de meest voorkomende ziekten beschrijven		x	x
4. kinderziekten herkennen en benoemen		x	x
5. de klant informeren over inenting tegen kinderziekten		x	x
6. voorlichting geven over ziektepreventie		x	x
7. uitleg en instructie geven over vrij verkrijgbare middelen		x	x
8. kleine eenvoudige en veel voorkomende medisch-technische handelingen herkennen en benoemen (denk aan: druppelen, wondverzorging, vingerprik)		x	x
9. onder verantwoordelijkheid van een leidinggevende uitleg geven over kleine eenvoudige medisch-technische handelingen		x	x
10. de klant informeren over (technologische) hulpmiddelen in relatie tot de eigen gezondheid		x	x
11. de klant informeren over de functie van het medicijnpaspoort en het belang trouw te zijn aan voorgeschreven medicijnen		x	x
K/ZW/7.5			
Deeltaak: voorlichting geven over mondhygiëne De kandidaat kan:			
1. de anatomie van de tanden en kiezen benoemen		x	x
2. veel voorkomende gebitsproblemen herkennen en benoemen		x	x
3. mond- en gebitsverzorgende hulpmiddelen herkennen en benoemen		x	x
4. trends in mondverzorging benoemen		x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.		x	x

6.12. welzijn volwassenen en ouderen

	BB	KB	GL
Taak: volwassenen en ouderen ondersteunen bij de algemene dagelijkse activiteiten en begeleiden bij de keuze voor een passende dagbesteding, de activiteit organiseren en de klant begeleiden			
K/ZW/8.1			
Deeltaak: volwassenen en ouderen ondersteunen in dagelijkse situaties en hierbij de zelfredzaamheid bevorderen. De kandidaat kan:			
1. de zelfredzaamheid van de klant stimuleren	x	x	x
2. structuur bieden	x	x	x

	BB	KB	GL
3. zorg dragen voor fysieke en sociale veiligheid	x	x	x
4. ondersteunen bij lichamelijke verzorging en hygiëne zonder fysieke overbelasting voor zichzelf	x	x	x
5. voeding verzorgen	x	x	x
K/ZW/8.2			
Deeltaak: volwassenen en ouderen ondersteunen bij het vinden van een geschikte dagbesteding in de buurt, het dorp of de stad.			
De kandidaat kan:			
1. de wensen en mogelijkheden van de klant achterhalen	x	x	x
2. de wensen samenvatten en toetsen of de samenvatting klopt	x	x	x
3. de zelfredzaamheid van de klant stimuleren	x	x	x
4. met de klant diverse passende dagbestedingen selecteren en hierover informatie zoeken	x	x	x
5. de klant op basis van zijn mogelijkheden en wensen helpen bij het kiezen van een dagbesteding	x	x	x
6. de klant stimuleren en motiveren de dagbesteding te bezoeken	x	x	x
K/ZW/8.3			
Deeltaak: een (re)creatieve activiteit voor volwassenen en ouderen organiseren en uitvoeren op het gebied van muziek, drama, beeldende vorming.			
De kandidaat kan:			
1. rekening houden met de mogelijkheden van de doelgroep de activiteit bepalen	x	x	x
2. een idee uitwerken binnen een thema	x	x	x
3. de inzet van hulpmiddelen en materialen bepalen	x	x	x
4. de activiteit organiseren en deelnemers begeleiden	x	x	x
K/ZW/8.4			
Deeltaak: een klant observeren tijdens het uitvoeren van de activiteit en daarover rapporteren.			
De kandidaat kan:			
1. op basis van een gegeven opdracht een observatie uitvoeren	x	x	x
2. mondeling en schriftelijk rapporteren over de observatie aan de leidinggevende	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

6.13. facilitaire dienstverlening: catering en inrichting

	BB	KB	GL
Taak: eenvoudige dienstverlenende activiteiten verrichten			
K/ZW/9.1			
Deeltaak: een ruimte verzorgd, functioneel en sfeer vol gereedmaken.			
De kandidaat kan:			
1. een ontwerp maken voor een inrichting van een ruimte	x	x	x
2. de juiste hulpmiddelen, materialen en meubilair klaarzetten in een gewenste opstelling	x	x	x
3. audiovisuele apparatuur gebruiksklaar zetten en bedienen zoals computer, beamer	x	x	x
4. aandacht besteden aan raamdecoratie, temperatuur, verlichting, veiligheid, netheid en sfeer	x	x	x

	BB	KB	GL
K/ZW/9.2			
Deeltaak: eenvoudige cateringwerkzaamheden verrichten en werken volgens HACCP richtlijnen. De kandidaat kan:			
1. regels opvolgen voor ontvangst van gasten	x	x	x
1. een bestelling opnemen	x	x	x
2. dranken en eenvoudige gerechten zoals soep en snacks bereiden	x	x	x
3. dranken en gerechten distribueren en serveren	x	x	x
4. een buffet klaarzetten	x	x	x
5. afruimen en afwasapparatuur bedienen	x	x	x
6. werken volgens HACCP richtlijnen	x	x	x
K/ZW/9.3			
Deeltaak: werken in een grootkeuken volgens HACCP richtlijnen. De kandidaat kan:			
1. professionele keukenapparatuur bedienen en schoonmaken volgens protocol	x	x	x
2. aanrecht en keukenmeubilair schoonmaken	x	x	x
3. een keukenvloer, wanden en deuren reinigen	x	x	x
K/ZW/9.4			
Deeltaak: eenvoudige administratieve werkzaamheden verrichten. De kandidaat kan:			
1. eenvoudige kassawerkzaamheden verrichten, in het bijzonder een rekening maken, afrekenen en geld tellen	x	x	x
2. gegevens invoeren in een beheerssysteem zoals checklists, aanwezigen, bestellingen en inschrijvingen	x	x	x
3. (digitaal) brieven en pakketten verzorgen en frankeren	x	x	x
4. printen, scannen, kopiëren en ordenen van documenten	x	x	x
5. formele notities en mailberichten maken	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

6.14. facilitaire dienstverlening: onderhoud en receptie

	BB	KB	GL
Taak: kan eenvoudige werkzaamheden verrichten in en rondom een gebouw in (gesimuleerde) praktijksituaties			
K/ZW/10.1			
Deeltaak: eenvoudige balie- en receptievaardigheden toepassen. De kandidaat kan:			
1. gasten ontvangen, gastheerschap tonen en zich dienstverlenend opstellen	x	x	x
2. omgaan met een klacht	x	x	x
3. hulp en service aanbieden, door de weg te wijzen en gasten te helpen	x	x	x
4. representatief optreden en correct taalgebruik en omgangsvormen hanteren	x	x	x
5. een telefoongesprek voeren, een boodschap aannemen, gespreksnotities maken en doorverbinden	x	x	x

	BB	KB	GL
6. (beveiligings)apparatuur bedienen	x	x	x
7. de technologische hulpmiddelen gebruiken	x	x	x
K/ZW/10.2			
Deeltaak: huisregels opstellen voor bezoekers. De kandidaat kan:			
1. aan de hand van instructies huisregels opstellen en onder de aandacht brengen	x	x	x
2. controleren of huisregels nageleefd worden	x	x	x
3. (een) bezoeker(s) aanspreken op het gedrag	x	x	x
4. met emoties van anderen omgaan en de juiste omgangsvorm kiezen	x	x	x
K/ZW/10.3			
Deeltaak: schoonmaakwerkzaamheden verrichten in en om een gebouw. De kandidaat kan:			
1. de buitenkant van een gebouw en het terrein verzorgen	x	x	x
2. gebruikers stimuleren om ruimtes, gebouw en plein netjes achter te laten	x	x	x
3. afval verwijderen en scheiden	x	x	x
4. een schoonmaakplan met dagelijkse en periodieke werkzaamheden lezen en opvolgen	x	x	x
5. een schoonmaakprotocol aftekenen	x	x	x
K/ZW/10.4			
Deeltaak: (technische) werkzaamheden inventariseren in en rondom gebouw, volgens geldende procedures. De kandidaat kan:			
1. toezicht houden op gebruik van het gebouw, de directe omgeving en ongeregelde zaken rapporteren	x	x	x
2. aan de hand van een onderhoudsplan eenvoudige onderhoudswerkzaamheden verrichten	x	x	x
3. storingen mondeling of schriftelijk rapporteren	x	x	x
4. post verzorgen	x	x	x
5. ramen en deuren afsluiten, de lampen uitdoen en alle elektrische apparaten uitschakelen	x	x	x
K/ZW/10.5			
Deeltaak: assisteren bij een ontruimingsoefening. De kandidaat kan:			
1. een plattegrond van een gebouw lezen en daarop de vluchtroutes en blusapparatuur aflezen	x	x	x
2. instructies tijdens een ontruimingsoefening opvolgen	x	x	x
3. vluchtroutes herkennen en deze gebruiken	x	x	x
4. uitleg geven over een ontruimingsoefening	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

6.15. ondersteuning bij sport- en bewegingsactiviteiten

	BB	KB	GL
Taak: eenvoudige, regelende taken verrichten bij sport en bewegen			
K/ZW/11.1			

	BB	KB	GL
Deeltaak: informatie verstrekken over mogelijkheden om te bewegen en te sporten in de eigen regio. De kandidaat kan:			
1. informatie verzamelen over sport- en bewegingsmogelijkheden in de regio	x	x	x
2. de informatie presenteren	x	x	x
K/ZW/11.2			
Deeltaak: voor een doelgroep een eenvoudig sportevenement of toernooi organiseren en uitvoeren. De kandidaat kan:			
1. een bij de doelgroep passende sport- of bewegingsactiviteit kiezen	x	x	x
2. een plan opstellen voor het organiseren van een sportevenement of toernooi		x	x
3. deelnemers werven	x	x	x
4. deelnemers informeren	x	x	x
5. onder leiding het sportevenement of toernooi op passende wijze uitvoeren	x	x	x
6. onder leiding het sportevenement of toernooi op passende wijze afsluiten	x	x	x
K/ZW/11.3			
Deeltaak: assisteren en instructie geven bij sport- en bewegingsactiviteiten. De kandidaat kan:			
1. uitleg geven over sport- of bewegingsactiviteit	x	x	x
2. een bewegingsvaardigheid voordoen aan de groep	x	x	x
3. eenvoudige aanwijzingen geven aan de deelnemers	x	x	x
4. deelnemers voor de sport- of bewegingsactiviteit stimuleren en enthousiasmeren	x	x	x
5. flexibel omgaan met verschillen tussen deelnemers	x	x	x
K/ZW/11.4			
Deeltaak: omgaan met veiligheid en het voorkomen van blessures. De kandidaat kan:			
1. letten op de veiligheid van de sportaccommodatie zoals materialen, toestellen en apparatuur	x	x	x
2. in bewegingssituaties eenvoudige regels en afspraken maken die blessures helpen voorkomen bij sportief spel	x	x	x
K/ZW/11.5			
Deeltaak: assisteren bij de uitvoering van bewegingsprogramma's. De kandidaat kan:			
1. eenvoudige sportmetingen uitvoeren en aflezen zoals loopsnelheid, lenigheid, armkracht, sprongkracht	x	x	x
2. assisteren bij een warming up en cooling down	x	x	x
3. advies en informatie geven over passende sport- en bewegingsactiviteiten	x	x	x
4. informatie geven over de relatie tussen bewegen en gezondheid en over een passende sportuitrusting	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

7.3. logistiek

	BB	KB	GL
Taak: Magazijnwerkzaamheden uitvoeren (eventueel in gesimuleerde omgeving) ten aanzien van <ul style="list-style-type: none"> ○ ontvangst en opslag van goederen ○ verzamelen, verpakken en verzenden van goederen ○ voorraad bijhouden, inventariseren en bestellen 			
KP/EO/3.1			
Deeltaak: ontvangst en opslag van goederen. De kandidaat kan:			
1. goederen ontvangen	x	x	x
2. goederen opslaan	x	x	x
3. goederen verplaatsen, intern transport	x	x	x
4. derving tegengaan	x	x	x
KP/EO/3.2			
Deeltaak: verzamelen, verpakken en verzenden van goederen. De kandidaat kan:			
1. goederen verzamelen	x	x	x
2. goederen verpakken en verzendklaar maken	x	x	x
3. goederen verzenden	x	x	x
KP/EO/3.3			
Deeltaak: voorraad bijhouden, inventariseren en bestellen. De kandidaat kan:			
1. begrippen met betrekking tot de voorraad herkennen	x		
2. begrippen met betrekking tot de voorraad herkennen en toepassen		x	x
3. administratief voorraadbeheer uitvoeren	x	x	x
4. goederen bestellen	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

7.4. administratie

	BB	KB	GL
Taak: een bijdrage leveren aan de administratie van (handels)ondernemingen: <ul style="list-style-type: none"> ○ bedrijven, bedrijfsfuncties en bedrijfsprocessen herkennen en benoemen ○ de boekhouding van de (handels)onderneming bijhouden 			
KP/EO/4.1			
Deeltaak: bedrijven, bedrijfsfuncties en bedrijfsprocessen herkennen en benoemen. De kandidaat kan:			
1. rechtsvormen en kenmerken van bedrijven herkennen	x	x	x
2. doelstellingen van bedrijven herkennen en benoemen	x	x	x
3. bedrijfsfuncties herkennen	x		
4. bedrijfsfuncties herkennen en benoemen		x	x
5. bedrijfsprocessen herkennen	x		
6. bedrijfsprocessen herkennen en benoemen		x	x

	BB	KB	GL
KP/EO/4.2			
Deeltaak: de boekhouding van de (handels)onderneming bijhouden. De kandidaat kan:			
1. de formulierenstroom in het bedrijf bijhouden	x	x	x
2. financiële feiten verwerken in de boekhouding	x	x	x
3. financiële data gebruiken: lezen, berekenen	x		
4. financiële data gebruiken: lezen, berekenen, interpreteren		x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

8.2. de bakkerij

	BB	KB	GL
Taak: een bijdrage leveren aan het beheren en vervaardigen van bakkerijproducten			
KP/HBR/2.1			
Deeltaak: een bijdrage leveren aan het beheer van bakkerijproducten. De kandidaat kan:			
1. trends en ontwikkelingen volgen en toepassen	x	x	x
2. assortiment beheren	x	x	x
3. productie van bakkerijproducten plannen en organiseren	x	x	x
4. grondstoffen, ingrediënten en tussenproducten beheren	x	x	x
KP/HBR/2.2			
Deeltaak: een bijdrage leveren aan het vervaardigen van bakkerijproducten. De kandidaat kan:			
1. receptuur hanteren voor het vervaardigen van bakkerijproducten	x	x	
2. apparatuur, gereedschappen en machines gebruiken en onderhouden, volgens de voorgeschreven procedures	x	x	x
3. grondstoffen, ingrediënten en tussenproducten schoonmaken en (voor)bewerken	x	x	x
4. bakkerij tussenproducten en bakkerijeindproducten vervaardigen en verwerken	x	x	x
5. bakkerijproducten afwerken, decoreren en presenteren	x	x	x
6. economisch en duurzaam omgaan met grondstoffen, gas, water en elektra	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

8.4. recreatie

	BB	KB	GL
Taak: een bijdrage leveren aan de uitvoering van recreatieve activiteiten			
KP/HBR/4.1			
Deeltaak: een bijdrage leveren aan de uitvoering van recreatieve activiteiten. De kandidaat kan:			
1. op (specifieke) belangstelling voor recreatie en ontspanningsmogelijkheden voor gasten inspelen	x	x	x
2. assisteren bij promotionele activiteiten en deze mee helpen ontwikkelen	x		

	BB	KB	GL
3. promotionele activiteiten uitvoeren en deze mee helpen ontwikkelen		x	x
4. recreatiemogelijkheden voor gasten organiseren, regelen en begeleiden	x	x	x
5. assisteren bij het inschakelen van organisatiebureaus, entertainmentbureaus en vervoerders	x		
6. organisatiebureaus, entertainmentbureaus, vervoerders inschakelen		x	x
7. assisteren bij inschrijvingen en bij het betalingsverkeer van activiteiten	x		
8. inschrijvingen en betalingsverkeer van activiteiten regelen		x	x
9. assisteren bij de catering voor en rondom activiteiten	x		
10. catering voor en rondom activiteiten organiseren		x	x
11. sociale hygiëne signaleren en melden	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

9.1. groene productie

	BB	KB	GL
Taak: Groene productie mogelijk maken: <ul style="list-style-type: none"> ○ eigentijds en duurzaam ondernemen in de groene sector, rekening houdend met omgevingsfactoren ○ plantaardige producten vermeerderen, gewassen en planten telen en oogsten en daarbij gangbare technologie gebruiken ○ bedrijfsmatig houden van productiedieren en hierbij verantwoorde keuzes maken, met respect voor welzijn, voedselveiligheid, milieu en duurzaamheid gericht op dieren en het productieproces 			
KP/GR/1.1			
Deeltaak: eigentijds en duurzaam ondernemen in de groene sector, rekening houdend met omgevingsfactoren. De kandidaat kan:			
1. de meest gangbare bedrijfsvisies herkennen en benoemen	x	x	x
2. op basis van instructies teeltwerkzaamheden uitvoeren	x		
3. teeltwerkzaamheden benoemen, kiezen en uitvoeren		x	x
4. de effecten van teeltwerkzaamheden op het milieu en de kwaliteit van voeding beschrijven		x	x
5. op basis van instructies werkzaamheden uitvoeren ten behoeve van beheer van het landelijk gebied	x		
6. werkzaamheden uitvoeren ten behoeve van het beheer van het landelijk gebied, rekening houdend met wet- en regelgeving		x	x
KP/GR/1.2			
Deeltaak: plantaardige producten vermeerderen, gewassen en planten telen en oogsten en daarbij gangbare technologie gebruiken. De kandidaat kan:			
1. op basis van instructies op generatieve en vegetatieve wijze vermeerderingsmethoden bij planten uitvoeren	x		
2. generatieve en vegetatieve vermeerderingsmethoden bij planten toepassen		x	x
3. de groeivoorwaarden van planten in een teelt toepassen	x	x	x
4. op basis van instructies het juiste moment van oogsten vaststellen en de teelt oogsten en sorteren	x		
5. bij een teelt de normen voor oogstrijpheid en sorteren gebruiken en deze toepassen		x	x
6. gangbare technologie herkennen en in een simulatie gebruiken		x	x
KP/GR/1.3			

	BB	KB	GL
Deeltaak: bedrijfsmatig houden van productiedieren en hierbij verantwoorde keuzes maken, met respect voor welzijn, voedselveiligheid, milieu en duurzaamheid, gericht op dieren en het productieproces. De kandidaat kan:			
1. productiedoelen aan de hand van het exterieur van dieren herkennen en benoemen	x	x	x
2. verschillende dierhouderijsystemen in de productiesector herkennen en benoemen	x	x	x
3. begrippen van voortplanting en het belang van voortplanting en veredeling bij dieren benoemen	x	x	x
4. afhankelijk van het productiedoel, huisvestingsvormen herkennen en benoemen en aan de hand van normen de huisvesting beoordelen	x	x	x
5. afhankelijk van het productiedoel, voersoorten herkennen en benoemen, een voeradvies opstellen en voer afwegen	x	x	x
6. op basis van instructie de gezondheid van dieren beoordelen en het welzijn van dieren beoordelen en beïnvloeden	x		
7. de gezondheid van dieren beoordelen en het welzijn van dieren beoordelen en beïnvloeden		x	x
8. technologische toepassingen in de productiedierhouderij herkennen en benoemen	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

9.4. groene vormgeving en verkoop

	BB	KB	GL
Taak: in de groene sector: ○ verschillen tussen winkelformules benoemen en hier naar handelen, producten bestellen en bestelde goederen en producten in ontvangst nemen, controleren, verwerken en verzorgen ○ ontwerpen, promoten, inrichten en presenteren aan de hand van een winkelformule ○ producten verkopen			
KP/GR/4.1			
Deeltaak: verschillen tussen winkelformules benoemen en hier naar handelen, producten bestellen en bestelde goederen en producten in ontvangst nemen, controleren, verwerken en verzorgen. De kandidaat kan:			
1. verschillen tussen winkelformules in de groene sector benoemen en hiernaar handelen	x	x	x
2. met behulp van instructies geschikte inkoopkanalen kiezen bij de inkoop van aan de groene sector gerelateerde producten en producten bestellen	x		
3. op beargumenteerde wijze geschikte inkoopkanalen kiezen bij inkoop van aan de groene sector gerelateerde producten en producten bestellen		x	x
4. aan de groene sector gerelateerde producten in ontvangst nemen, controleren en verwerken	x	x	x
5. aan de groene sector gerelateerde producten in de winkel plaatsen, beheren en verzorgen	x	x	x
KP/GR/4.2			
Deeltaak: ontwerpen, promoten, inrichten en presenteren aan de hand van een winkelformule. De kandidaat kan:			
1. een marketingmix volgens instructie toepassen	x		
2. een marketingmix toepassen		x	x
3. een promotieactiviteit en promotiemateriaal ontwerpen en maken met aan de groene sector gerelateerde producten, passend bij een winkelformule	x	x	x
4. een artikelpresentatie ontwerpen en maken met groene producten	x	x	x
5. een decoratie ontwerpen en maken met bind- en steektechnieken	x	x	x
6. een ontwerp maken voor de inrichting van een ruimte en een ruimte inrichten passend bij de winkelformule, een doelgroep, seizoenen en trends	x	x	x

	BB	KB	GL
KP/GR/4.3			
Deeltaak: producten verkopen. De kandidaat kan:			
1. een verkoopgesprek voeren afgestemd op de klant en een winkelformule	x	x	x
2. een klant adviseren bij verkoop van aan de groene sector gerelateerde producten	x	x	x
3. prijsberekeningen maken	x	x	x
4. een offerte maken		x	x
5. betalingshandelingen verrichten	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

10.2. presenteren, promoten en verkopen

	BB	KB	GL
Taak: ○ verschillende manieren van communicatie en communicatiemiddelen (her)kennen, benoemen en professioneel toepassen ○ een product of dienst promoten en verkopen ○ doelgericht informatie verstrekken en instructies geven			
KP/D&P/2.1			
Deeltaak: verschillende manieren van communicatie en communicatiemiddelen (her)kennen, benoemen en professioneel toepassen. De kandidaat kan:			
1. media-uitingen met elkaar vergelijken en een beargumenteerde keuze maken voor een medium gelet op bijvoorbeeld doel, doelgroep, functionaliteiten en duurzaamheid		x	x
2. voor een bepaald doel en een bepaalde doelgroep een media-uiting maken	x	x	x
3. kenmerken van media-uitingen benoemen en de verschillende functies daarvan aangeven	x	x	x
4. social media gebruiken en toepassen in een professionele zakelijke context	x	x	x
KP/D&P/2.2			
Deeltaak: een product of dienst promoten en verkopen. De kandidaat kan:			
1. omschrijven, benoemen en uitleggen waarom promotie belangrijk is	x	x	x
2. een promotieplan maken en beoordelen		x	x
3. een verkoopgesprek voeren	x	x	x
KP/D&P/2.3			
Deeltaak: doelgericht informatie verstrekken en instructies geven. De kandidaat kan:			
1. met reacties van mensen omgaan	x	x	x
2. uitleg, instructie, voorlichting en informatie geven aan publiek, bezoekers en deelnemers		x	x
3. gespreksvaardigheden toepassen	x	x	x
4. gebruik maken van passende communicatiemiddelen	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

10.3. een product maken en verbeteren

	BB	KB	GL
Taak: ○ een ontwerp en een product beoordelen, ontwerpen, tekenen en printen in 2D en 3D ○ een product maken			
KP/D&P/3.1			
Deeltaak: een ontwerp en een product beoordelen, ontwerpen, tekenen en printen in 2D en 3D. De kandidaat kan:			
1. een ontwerp en een product beoordelen en suggesties doen voor verbetering	x	x	x
2. een product ontwerpen en tekenen in een 2D- en 3D-tekenprogramma	x	x	x
3. een ontwerp en een product vertalen naar een werktekening	x	x	x
4. 3D-printprincipes en printtechnieken uitleggen		x	x
KP/D&P/3.2			
Deeltaak: een product maken. De kandidaat kan:			
1. werktekeningen lezen en interpreteren, tekentechnische symbolen begrijpen en aan de hand van de tekening een werkvoorbereiding opstellen	x	x	x
2. een product in elkaar zetten door gebruik te maken van verbindingen	x	x	x
3. het vervaardigde product controleren op de kwaliteit van de verbinding	x	x	x
4. een product vervaardigen met handgereedschappen, elektrische handgereedschappen en machines	x	x	x
5. handgereedschappen, elektrische handgereedschappen en machines veilig gebruiken	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.	x	x	x

10.10. geüniformeerde dienstverlening en veiligheid

	BB	KB	GL
Taak: op actieve wijze, alert en duidelijk zichtbaar activiteiten ten behoeve van veiligheid in gesimuleerde praktijksituaties uitvoeren ○ fysieke en conditionele oefeningen uitvoeren ○ rapporteren van incidenten in een gesimuleerde omgeving ○ zorgdragen voor toezicht van een klein evenement in de eigen schoolomgeving ○ risicovolle situaties voorkomen ○ regelend optreden in de school of op het eigen schoolplein			
K/D&P/6.1			
Deeltaak: fysieke en conditionele oefeningen uitvoeren. De kandidaat kan:			
1. het belang van mentale en fysieke weerbaarheid benoemen voor de beroepen in de veiligheidsbranche	x	x	x
2. de elementen van een fysieke vaardigheidstoets benoemen, het parcours uitzetten en op de juiste manier uitvoeren	x	x	x
3. ten behoeve van het uithoudingsvermogen een bepaald parcours binnen de daarvoor gestelde norm voor de verschillende mbo veiligheidsopleidingen uitvoeren	x	x	x
4. een hindernisbaan, survival parcours of stormbaan afleggen en daarbij adequaat omgaan met risico's voor jezelf en anderen	x	x	x
5. in verschillende gesimuleerde situaties en aan de hand van instructies zich ordelijk verplaatsen, individueel of in een groep	x	x	x
6. de meest voorkomende waterongevallen benoemen, de principes van het zwemmend redden uitleggen en deze in een simulatie toepassen	x	x	x
K/D&P/6.2			

	BB	KB	GL
Deeltaak: rapporteren van incidenten in een gesimuleerde omgeving. De kandidaat kan:			
1. een situatie observeren en afwijkingen in een fysieke omgeving en/of gedrag herkennen	x	x	x
2. signalementen opnemen en herkennen	x	x	x
3. afwijkingen in een fysieke omgeving en/of gedrag registreren en hierover communiceren	x	x	x
K/D&P/6.3			
Deeltaak: zorgdragen voor toezicht van een klein evenement in de eigen schoolomgeving (denk aan host in kantine, ontvangst school, toezicht houden in gang of op schoolplein). De kandidaat kan:			
1. gastvrij, vriendelijk en klantgericht bezoekers ontvangen en de weg wijzen	x	x	x
2. toezicht houden (observeren, signaleren)	x	x	x
3. calamiteiten herkennen en benoemen	x	x	x
4. in een gesimuleerde omgeving met emoties van anderen omgaan en de juiste omgangsvorm kiezen (luisterend optreden, gewelddoos communiceren, de-escaleren, doelgericht communiceren)	x	x	x
5. dilemma's in de veiligheidsbranche herkennen en benoemen en op adequate wijze omgaan met dilemma's (niet oordelend handelen, omgaan met tegenstrijdige belangen)	x	x	x
6. professionele hulpmiddelen herkennen en in simulatie gebruiken (denk aan: gebruik portofoon en megafoon en het toepassen van het NATO-alfabet)	x	x	x
K/D&P/6.4			
Deeltaak: risicovolle situaties voorkomen. De kandidaat kan:			
1. de taken, bevoegdheden, verschillen en overeenkomsten herkennen en benoemen tussen de vier beroepsgroepen in de veiligheidsbranches	x	x	x
2. veiligheidsberoepen in het veiligheidsnetwerk herkennen	x	x	x
3. voor verschillende risicovolle situaties een beveiligingsdienst selecteren (woonsituaties, publieke ruimten, zakelijke dienstverlening)	x	x	x
4. voor verschillende doeleinden technologische hulpmiddelen selecteren	x	x	x
5. het doel, de functie en het gebruik van technologische hulpmiddelen benoemen	x	x	x
6. de gebruiksmogelijkheden, voor- en nadelen (risico's) benoemen van het gebruik van technologische hulpmiddelen	x	x	x
7. de eigen woning beoordelen op inbraakgevoeligheid	x	x	x
8. in een rapport een advies geven over inbraakbeveiliging van de eigen woning	x	x	x
K/D&P/6.5			
Deeltaak: regelend optreden in de school of op het eigen schoolplein. De kandidaat kan:			
1. de taken van een evenementenregelaar herkennen en benoemen	x	x	x
2. een veilige situatie creëren voor zichzelf en voor bezoekers van een schoolplein	x	x	x
3. fietsverkeer conform de afspraken binnen de school in goede banen leiden	x	x	x
4. servicegericht toegang verlenen aan bezoekers	x	x	x
5. toegangskaarten controleren en bezoekers verwijzen	x	x	x
6. een garderobe inrichten en garderobewerkzaamheden verrichten	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding	x	x	x

BIJLAGE C

Profielmodulen

Kenmerkend voor de beroepen in zorg en welzijn (Z&W) is het werken met en voor mensen gericht op fysiek, psychisch en sociaal welbevinden waarbij de beroepsbeoefenaar zelf het belangrijkste instrument is. In iedere beroepssituatie dient rekening gehouden te worden met de individuele wensen en behoeften (cultuur, levensfase, mogelijkheden) van de klant en de omgeving waarin de ondersteuning geboden wordt. Deze elementen karakteriseren de werkzaamheden in de sector en zijn daarmee een wezenlijk onderdeel van elk profielmodule.

Profielvak: zorg en welzijn	BB	KB	GL
Module 1: mens en gezondheid			
Taak: ○ ondersteunen bij keuzes voor een gezonde leefstijl			
P/ZW/1.1	CE	CE	
Deeltaak: informatie geven over een gezonde leefstijl. De kandidaat kan:			
1. uitleggen welke aspecten van invloed zijn op fysiek, psychische en sociale gezondheid	x	x	
2. een verband leggen tussen leefstijl, voedingspatroon, hygiëne, bewegen en gezondheid		x	
3. informatie zoeken en geven over het gebruik van genotmiddelen	x	x	
4. de invloed van media op leefstijl beschrijven en herkennen	x	x	
P/ZW/1.2	CE	CE	
Deeltaak: een gezonde maaltijd samenstellen, bereiden en opdienen. De kandidaat kan:			
1. een gezonde maaltijd samenstellen	x	x	
2. recepten lezen en omrekenen naar aantal personen	x	x	
3. een planning maken voor het correct uitvoeren van de werkzaamheden	x	x	
4. tijdens werkzaamheden rekening houden met hygiëne	x	x	
5. basisvaardigheden toepassen die noodzakelijk zijn voor de bereiding van een maaltijd	x	x	
6. materiaal en apparatuur hanteren bij de bereiding van gerechten in de privéhuishouding	x	x	
7. gerechten presenteren	x	x	
8. gebruikte materialen schoonmaken en opruimen	x	x	
P/ZW/1.3	CE	CE	
Deeltaak: ondersteunen bij een verantwoord voedings- en bewegingspatroon en dagritme. De kandidaat kan:			
1. informatie zoeken en geven over gezonde voeding	x		
2. informatie zoeken en geven over voedings- en bewegingspatroon en dagritme		x	
3. voedings- en leefgewoonten signaleren, herkennen en rapporteren	x		
4. voedings- en leefgewoonten observeren, herkennen, en de klant hierover adviseren		x	
5. uitleggen hoe dagritme van invloed is op het fysieke en mentale welzijn	x	x	
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de onderliggende voorwaardelijke kennis en vaardigheden	x	x	

Profielvak: zorg en welzijn	BB	KB	GL
Module 2: mens en omgeving			
Taak: ○ ondersteunen bij het creëren van een verzorgde, schone en veilige leef- en werkomgeving			
P/ZW/2.1	CE	CE	
Deeltaak: schoonmaak en onderhoudswerkzaamheden uitvoeren. De kandidaat kan:			
1. werkvolgorde en planning maken voor de uit te voeren werkzaamheden		x	
2. onderhoudsvoorschriften lezen, interpreteren en er naar handelen	x	x	
3. schoonmaakmiddelen, -apparatuur en -materialen kiezen en gebruiken	x	x	
4. werkzaamheden uitvoeren volgens plan	x	x	
5. gebruikte materialen schoonmaken en opruimen	x	x	
P/ZW/2.2	CE	CE	
Deeltaak: textiel verzorgen. De kandidaat kan:			
1. etiketten lezen, interpreteren en er naar handelen	x	x	
2. was sorteren	x	x	
3. een wasbehandeling uitvoeren	x	x	
4. strijken, vouwen en opbergen van de was	x	x	
P/ZW/2.3	CE	CE	
Deeltaak: baliewerkzaamheden verrichten. De kandidaat kan:			
1. zich representatief en klantgericht opstellen	x	x	
2. de klant ontvangen en begroeten	x	x	
3. een informatief en zakelijk gesprek voeren	x	x	
4. zijn taalgebruik afstemmen op de klant met name woordkeuze en stemgebruik.	x	x	
5. een telefoonnotitie maken, een boodschap aannemen en doorgeven	x	x	
6. een telefonische afspraak maken	x	x	
7. schriftelijk rapporteren	x	x	
8. afscheid nemen	x	x	
P/ZW/2.4	CE	CE	
Deeltaak: ondersteunen bij het kiezen van aanpassingen en hulpmiddelen in en rondom het gebouw die toegankelijkheid en veiligheid bevorderen. De kandidaat kan:			
1. veelvoorkomende aanpassingen en hulpmiddelen in en rondom het gebouw herkennen	x		
2. informatie geven over veelvoorkomende aanpassingen en hulpmiddelen in en rondom het gebouw		x	
P/ZW/2.5	CE	CE	
Deeltaak: bij het inrichten van de ruimte rekening houden met het gebruik van de ruimte. De kandidaat kan:			
1. een ruimte inrichten conform de opdracht	x	x	
2. de inrichting afstemmen op de wensen en de behoeften van de gebruiker		x	

Profielvak: zorg en welzijn	BB	KB	GL
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de onderliggende voorwaardelijke kennis en vaardigheden.	x	x	

Profielvak: zorg en welzijn	BB	KB	GL
Module 3: mens en activiteit			
Taak: o activiteiten organiseren en begeleiden met als doel de klant te activeren			
P/ZW/3.1	CE	CE	CE
Deeltaak: een eenvoudige activiteit voor een individu en groep voorbereiden. De kandidaat kan:			
1. wensen en behoeften achterhalen	x	x	x
2. een passende activiteit kiezen	x	x	x
3. informatie zoeken en geven over mogelijke activiteiten	x	x	x
4. een draaiboek voor een activiteit aanpassen	x		
5. een draaiboek voor een activiteit maken		x	x
P/ZW/3.2	CE	CE	CE
Deeltaak: een eenvoudige activiteit met een individu en groep uitvoeren. De kandidaat kan:			
1. deelnemer(s) gastvrij ontvangen, op hun gemak stellen en wegwijzen maken	x	x	x
2. deelnemer(s) motiveren tot deelname aan een activiteit	x	x	x
3. deelnemer(s) stimuleren tot zelf doen of meedoen	x	x	x
4. op gestructureerde en consequente wijze iets voordoen en uitleggen	x	x	x
5. aanwijzingen geven	x	x	x
P/ZW/3.3	CE	CE	CE
Deeltaak: een eenvoudige activiteit met een individu en groep afsluiten. De kandidaat kan:			
1. een activiteit afronden	x	x	x
2. materialen en hulpmiddelen laten opruimen	x	x	x
3. een activiteit met deelnemers en medewerkers evalueren	x	x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de onderliggende voorwaardelijke kennis en vaardigheden	x	x	x

Profielvak: zorg en welzijn	BB	KB	GL
Module 4: mens en zorg			
Taak: o ondersteunende handelingen verrichten bij het zorg verlenen aan de klant			
P/ZW/4.1	CE	CE	CE
Deeltaak: ondersteunen bij eenvoudige verzorgende activiteiten. De kandidaat kan:			
1. de hulpbehoefte van een klant signaleren en dit rapporteren	x		
2. de hulpbehoefte van een klant achterhalen en er naar handelen		x	x
3. begrip en respect tonen voor gevoelens en wensen van de klant	x	x	x

Profielvak: zorg en welzijn	BB	KB	GL
4. verzorgende activiteiten uitvoeren en daarbij rekening houden met de privacy van de klant	x	x	x
5. de klant stimuleren tot zelfredzaamheid		x	x
P/ZW/4.2	CE	CE	CE
Deeltaak: ondersteunen bij het bewegen en verplaatsen. De kandidaat kan:			
1. de hulpbehoefte van een klant signaleren en dit rapporteren	x		
2. de hulpbehoefte van een klant achterhalen en er naar handelen		x	x
3. begrip tonen voor gevoelens en wensen van de klant	x	x	x
4. beweeg-, til- en verplaatsingstechnieken gebruiken	x	x	x
P/ZW/4.3	CE	CE	CE
Deeltaak: eenvoudige EHBO technieken toepassen. De kandidaat kan:			
1. een inschatting maken van de ernst van de verwonding en afwegen: zelf handelen of hulp zoeken	x	x	x
2. handelen bij lichte verwondingen, letsel aan het bewegingsapparaat, verslikken en stikken, bloedneus, splinter	x	x	x
P/ZW/4.4	CE	CE	CE
Deeltaak: ondersteunen bij vaak voorkomende ziekteverschijnselen. De kandidaat kan:			
1. informatie zoeken en geven over vaak voorkomende ziekteverschijnselen	x	x	x
2. een inschatting maken van de ernst van de ziekte en het eigen handelen daar op aanpassen	x	x	x
3. toezien op juist medicijngebruik	x	x	x
4. handelingen uitvoeren volgens voorschrift arts en recept	x	x	x
P/ZW/4.5	CE	CE	CE
Deeltaak: toepassingen van ICT en technologie in de hulpverlening benoemen, adviseren en gebruiken. De kandidaat kan:			
1. systemen van ICT en technologie volgens instructie gebruiken	x	x	x
2. de functies van ICT en (zorg)technologie benoemen en adviseren over de inzet van deze systemen		x	x
Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de onderliggende voorwaardelijke kennis en vaardigheden.	x	x	x

TOELICHTING

Op 1 augustus 2016 is de Regeling beroepsgerichte keuzevakken vmbo in werking getreden. Hierin is de procedure geregeld voor de aanvraag en goedkeuring van beroepsgerichte keuzevakken die scholen mogen aanbieden als onderdeel van hun beroepsgerichte programma's in het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo). De regeling wordt jaarlijks geactualiseerd.

Met deze wijzigingsregeling worden de volgende wijzigingen doorgevoerd:

1. De omvang van een keuzevak is bijgesteld van *minimaal* honderd klokuren naar *circa* honderd klokuren. Hiermee zorgen we ervoor dat de keuzevakken qua omvang beter vergelijkbaar zijn.
2. Het aanvraagformulier voor beroepsgerichte keuzevakken is aangepast. Het formulier komt nu overeen met het format voor de beschrijving van een examenprogramma. Om een aanvraag in te dienen, kan het bevoegd gezag van een school terecht op www.duo.nl/zakelijk/voortgezet-onderwijs.
3. Sinds de inwerkingtreding van de Regeling beroepsgerichte keuzevakken vmbo is een aantal nieuwe beroepsgerichte keuzevakken ontwikkeld en goedgekeurd; daarnaast is een aantal beroepsgerichte keuzevakken vernieuwd. Deze beroepsgerichte keuzevakken zijn toegevoegd aan of gewijzigd in bijlage 3. Het gaat om de volgende keuzevakken:

Nieuwe keuzevakken

- 1.24 aardbevingsbestendig bouwen
- 2.22 machinebouw verspanen
- 2.23 ontwerp duurzame comfortwoning
- 5.20 commerciële visserij
- 7.13 internationale handel
- 9.18 actief in de natuur
- 10.12 dans-, acteer- en zangactiviteiten (daza)
- 10.13 talentvak acteren zang en dans (tazd)
- 10.14 modetechniek

Vernieuwde keuzevakken

- 2.20 koudetechniek
- 6.2 mens en omgeving
- 6.3 mens en activiteit
- 6.4 mens en zorg
- 6.5 kennismaking met uiterlijke verzorging (was: schoonheidsbehandeling hand, haar en gezicht)
- 6.6 haarverzorging
- 6.7 huidverzorging
- 6.8 hand- en voetverzorging
- 6.9 welzijn kind en jongere
- 6.10 wonen en huishouden
- 6.11 assisteren in de gezondheidszorg (was: verzorging)
- 6.12 welzijn volwassenen en ouderen (was: dagbesteding)
- 6.13 facilitaire dienstverlening: catering en inrichting (vervangt facilitaire dienstverlening, inrichting en verzorging)
- 6.14 facilitaire dienstverlening: onderhoud en receptie (vervangt zowel 'beveiliging en veiligheid' als 'conciërgewerkzaamheden')
- 6.15 ondersteuning bij sport- en bewegingsactiviteiten (was: sport en bewegen)
- 10.10 geüniformeerde dienstverlening en veiligheid

De vier modules van een profielvak kunnen door leerlingen ook afzonderlijk als keuzevakken gevolgd worden, voor zover ze nog geen verplicht onderdeel uitmaken van het door de leerling gevolgde profielvak. Leerlingen in de gemengde leerweg volgen in het profielvak maar twee van de vier modules. De andere twee modules van het profielvak kunnen zij eventueel als keuzevak volgen. Bij de vaststelling van het examenprogramma voor deze als keuzevak te volgen profielmodules is echter verzuimd om aan te geven welke eindtermen tot het examen voor leerlingen in de gemengde leerweg behoren (de zgn. kruisjeslijst). Door het examenprogramma voor de betreffende beroepsgerichte keuzevakken met deze regeling opnieuw vast te stellen, wordt deze omissie hersteld. De betreffende examenprogramma's zijn inhoudelijk ongewijzigd (m.u.v. 6.2, zie hierna). Het betreft de volgende beroepsgerichte keuzevakken:

- 1.2 bouwen vanaf de fundering

- 1.3 hout- en meubelverbindingen
- 2.2 bewerken en verbinden van materialen
- 2.4 installeren en monteren
- 3.2 wielophanging en carrosserie
- 3.4 transport
- 4.1 audiovisuele vormgeving en productie
- 4.2 2D- en 3D-vormgeving en -productie
- 5.3 maritieme installaties
- 5.4 reparatie en onderhoud
- 6.1 mens en gezondheid
- 6.2 mens en omgeving
- 7.3 logistiek
- 7.4 administratie
- 8.2 de bakkerij
- 8.4 recreatie
- 9.1 groene productie
- 9.4 groene vormgeving en verkoop
- 10.2 presenteren, promoten en verkopen
- 10.3 een product maken en verbeteren

De beroepsgerichte keuzevakken '6.2. mens en omgeving', '6.3. mens en activiteit' en '6.4. mens en zorg' worden met deze wijzigingsregeling inhoudelijk vernieuwd. Deze vakken maken als profielmodules 2, 3 en 4 ook deel uit van het profielvak 'zorg en welzijn'. De, voornamelijk tekstuele, wijzigingen in de examenprogramma's van deze beroepsgerichte keuzevakken worden daarom ook doorgevoerd in (de overeenkomstige modules van) het examenprogramma van het profielvak 'zorg en welzijn' (Paragraaf 2.58 van bijlage 2 bij de Regeling examenprogramma's voortgezet onderwijs). Zie artikel II en bijlage C van deze regeling.

Administratie lasten

Deze wijzigingsregeling leidt niet tot extra administratie lasten voor scholen die een nieuw keuzevak willen ontwikkelen.

Vaste verandermomenten

Voor de inwerkingtreding van deze regeling wordt afgeweken van de minimuminvoeringstermijn van twee maanden. De inwerkingtreding per 1 augustus aanstaande is noodzakelijk om scholen bij aanvang van het schooljaar 2017-2018 de nieuwe beroepsgerichte keuzevakken te kunnen laten aanbieden.

*De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
S. Dekker*